

ek

Taxa postală plătită în num. No. 224712/999 Szerkesztőség és kiadó

Dr. R. Rosseter Robert Budapest Disztér 2 I.e

KÉLET

Bérmegtétel leveleket nem fogadunk el. — Kéziratok megőrzését és visszaküldését nem vállaljuk. Főszerkesztő dr. Marton Ernő. Felelős szerkesztő Jámbor Ferenc. Bucsuresi szerkesztő Hát-szei Ernő, Strada Matei Milo 6. Szombat, 1935. július 6. 5695. EV. TAMUSZ 5. XVIII. EVF. 147. SZÁM.

A Habsburgok visszatérése

Most, amikor Európa legválságosabb óráit éli, amikor az abesszinai kérdés, a lengyel-német barátkozás, a francia belső viszonyok bizonytalansága, az angol-francia ellentétek egyre súlyosabb és egyre kitalástalanabb helyzetek felé sodorják a külpolitikai helyzetet: a Habsburg-dinasztia rehabilitációja valóban csak arra jó, hogy az anélkül is zavaros európai viszonyokat még zavarosabbá tegye.

Nem hisszük ugyan, hogy az egyelőre inkább gazdasági természetű és főleg a Habsburg-ház erkölcsi felmentését jelentő új osztrák törvény súlyosabb komplikációkat fog felidézni az európai helyzetben, de arra mégis alkalmas, hogy a nyugtalanságot növelje s az atmoszférát újabb izgalommal töltsze.

Szerencse, hogy az érdektelt fővárosokban: Prágában, Belgrádban, Bucurestiben, Párizsban és Budapesten viszonylagos nyugalommal fogadták ezt a jelenleg még csak szimbolikus restaurációt. A hatalmak ugyanis tisztában vannak azzal, hogy a kis Ausztria a maga bizonytalan pozíciójával nem kísérletezhetik a tényleges restaurációval s illetékes diplomaták azt is nagyon jól tudják, hogy a Habsburg-restauráció kérdése ma teljesen eltorpult ama nagy kérdések mellett, melyeknek megoldása élet-halál kérdését jelenti Európá számára.

Annnyit azonban meg lehet és meg kell állapítani, hogy az osztrák kormány ez az új törvénye korántsem vált valami nagy providenciálissá, annál is inkább, mert teljes tudatában van annak, hogy a Habsburg-ház trónvárományos tagjai az új törvény ellenére sem térhetnek vissza Ausztriába.

Ausztria jelenlegi kormányának sokkal fontosabb problémákra kellene a jelenlegi konstellációk mellett irányítani figyelmét. Elsősorban az olasz-abesszin konfliktus ügyére, melynek fejleményei alapjaiban rendíthetik meg függetlenségi törekvéseit.

A Harmadik Birodalom várja és lesi a pillanatot, amikor az olasz haderők ténylegesen háborúba kezdenek Abessziniá ellen, hogy ismét megkezdje offenzíváját Ausztria függetlensége ellen.

Ebben az esetben az osztrák kormány kizárólag a kisanant védelmére számíthat csak függetlensége megvédésének harcában, miert is helytelen uton jár, amikor a kisanant-államok bizalmát kezdi ki restaurációs kísérleteivel.

A kisanant nagyon jól tudja, hogy Ausztria nem hajthat végre egy tényleges Habsburg-restaurációt, de az erkölcsi restauráció nyugtalanítja és bizalmatlanná teszi az osztrák kormány jóhiszeműségét illetőleg.

A kisanant nagyon jól tudja, hogy Ausztria nem hajthat végre egy tényleges Habsburg-restaurációt, de az erkölcsi restauráció nyugtalanítja és bizalmatlanná teszi az osztrák kormány jóhiszeműségét illetőleg.

Igaz ugyan: az angol nép nem sietett utánozni a fasiszta diktatúrát, mert bizonyára nem irigyelte eredményeit, de az angol diplomácia mesteri manőverekkel segítette hozzá Mussolinit, hogy az európai politikában olyan szerepet játszik, amely meghaladta Olaszország gazdasági és katonai jelentőségét. 1933-ban volt egy diplomáciai momentum, midőn úgy tűnt, hogy megannyi évszázad után ismét „minden ut Rómába vezet”.

A Duce harcias beszédei, amelyekből sohasem hiányzott néhány szúrás Franciaország felé, nem ítélték meg szigorúan az angolok. A cézári pókokat, amelyek nyugtalanságot hirtettek el Európa békés országaiban, azzal az érzelmes engedékenységgel nézte a City, amellyel egy tiszteltreméltó matróna viselkedik kis unokája, egy „enfant terrible” csínytevésével szemben. Ugy tűnt, mintha semmi sem zavarhatná meg Nagy-Britannia és Olaszország hagyományos barátságát,

Vaida—Argetoianu—Mironescu Goga—Codreanu kombináció

Argetoianu is csatlakozott a jobboldali frontozhoz

Bucuresti, július 5. (Az Uj Kelet tud.) A Frontul Românescu fővárosi szervezetének tegnapi estői gyűlésén Vaida Sándor nagy beszédet tartott, amelynek során felszólította Gogát és Cuzát, hogy csatlakozzanak a numerus valahicuz mozgalomhoz, hiszen a kis folyók a nagy folyamba ömlenek. Meglepetésének adott kifejezést afőlött, hogy Goga nem értette meg az ő megmozdulásának céljait és nem vele, hanem Cuza professzorral kötött fegyverbarátságot. Az alkotmánnyal kapcsolatosan kijelentette Vaida, hogy amennyiben az alkotmányban nem volna meg minden, ami az ország javá és jövőjének biztosítása érdekében szükséges, úgy a Román Front kötelessége azt módosítani. Ezután elmondotta Vaida, hogy lélekben minden román egyetért az ő mozgalmával, de sokan félelemből és gyávaságból nem csatlakoznak hozzá. Ezután a nemzeti parasztpártot támadta Vaida és felvetette a kérdést: honnan van a pártnak pénze arra, hogy az ország távoli vidékeiről szállítson külön vonatokon parasztokat a párt gyűléseire.

Vaida után Voicu Nitescu, D. R. Ioanitu és Constantin Angelescu beszéltek. Vaida egyébként a hét folyamán széleskörű politikai tevékenységet fejtett ki. Volt miniszterelnök hétfőn és kedden hosszasan tárgyalt Corneliu Zelea Codreanuval. Ugyancsak kedden Mironescu volt miniszterelnökkel folytatott megbe-

szélést, szerdán pedig Argetoianuval találkozott, aki ugyancsak lecsatlakozott a jobboldali frontozhoz. Vaida politikai tárgyalásai a jobboldali lapok szerint az alkotmány módosítása körül forognak. Vaida természetesen elvitatja a jogot egy liberálisoktól, mint a nemzeti parasztpárttól, hogy az alkotmány-módosítást keresztül vigyék. Erre a feladatra csak egy igazi román front vállalkozhatik.

Beavatottak szerint Argetoianu, Mironescu, Vaida, Angheliescu és Tilea alkotnák a gerincét annak a személyiségekből álló kormányának, amely össze foglalná a liberálisok helyét.

A lapok szerint egyébként minden jel arra mutat, hogy a belpolitikában néhány csendesebb hét következik. A politikai pártok az aratási munkálatok és a meleg miatt felfüggesztették tevékenységüket. Csak a nemzeti parasztpárt fog néhány kisebb jelentőségű gyűlést rendezni.

A Tempo szerint Averescu marsall a nyár folyamán külföldre utazik, ahol találkozni fog Barbu Styrbai herceggel.

Tatarescu és Dinu Bratianu tegnap hosszasan tárgyaltak egymással. Allitóltag a találkozás barátságos légkörben történt meg. A liberális pártelnök néhány hétre a tenger mellé utazik, míg Tatarescu miniszterelnök poianai birtokán tölti vakációját.

Sulyos repülőgépkatasztrófa Németországban

Berlin, július 5. A Siemens-nagyüzem egyik repülőgépe hat utassal Berlin nyugati részének egyik házára zuhant le. A ház egy része összeomlott. A repülőgép hat utasa és a ház két lakója életüket veszítették.

amelyet a fasiszmus uralomrajtása csak megerősített.

Es ime, egyszerre csak konfliktus robban ki Abessziniá körül. Ami arra mutat, hogy e barátság mögött ellentmondások lappanganak, amelyeket új és előrenemlértott körülmények napvilágra hoztak.

A londoni vezetőkörök két okból voltak annyira figyelmesek Olaszországgal és annyi elismeréssel a Duceval szemben. A fasiszmus számukra mindenekelőtt is a kommunizmus ellenesért jelent. A tőkés társadalmi rendszer pénzügyi szervezetének meg kell ezelőtt a cím előtt hajolnia. A második ok az volt és a City főleg ezt méltányolta, hogy Mussolini eddig Kelet-Afrikában csak a franciák terhére akart terjeszkedni. Anglia, az ő ismert részenemhajóságával a bíró szerepét játszhatta volna. Azt a szerepet, amelyet évszázadok óta tölt be nemcsak a kontinensen, hanem az egész földkerekségen.

Mi indította vajjon Mussolinit arra, hogy megváltoztassa külpolitikai orientációját és imperialista céljainak követelésében összeütközzön Angliával? Erre a kérdésre a City bizonyára keserűséggel tell választ ad most magának.

Az angol-olasz barátság nem őszinte szimpátiára épült fel, hanem az erők nagy egyenlenségére. Az ellentmondások a háttérbe szorultak, mert Olaszország gazdaságilag és katonailag gyengének érezte magát. Ha az ellentétek ma a felszínre törtek és akut fázisba kerültek, ez azt jelenti, hogy az erőviszonyok megváltoztak. Amióta a repülőgép félelmetes fegyver lett, azóta Anglia megszünt legyőzhetetlen hatalom lenni. Későn figyelt fel az új realitásokra, mint minden öregedő organizmus, amely nem veszi idejé-

ben észre a bekövetkező változásokat. Búszkén nézte a tengeri szörnyet, amelyek szét vannak szórva az óceánok összes stratégiai pontjain s eközben elfelejtette, hogy a másodok hatalmas hullóit legyőzték a harmadok kicsi és fürgé emlései. A történelemnek egy dinamikus korszakában Anglia csökönysen a hagyományt apója és érénynek tekintti a mozdulatlanságot.

Valahogy a dolgok logikájából következne, hogy az összes, a válság által kétségbeesésbe sodort imperializmusok, felfedezve az angol birodalom strukturális hiányosságait, teljes erejükkel rávessék magukat. Mindenesetre bizonyos, hogy ha Olaszország megindítja a háborút Abessziniá ellen, a japánok azonnal folytatják előnyomulásukat Közép-Kínában, ahonnan kiszorítják az angol befolyást. Németország megkísérlí annekthálni Ausztriát. Ha pedig ebben a francia-orosz kisanant blokk megakadályozná, úgy étvágyát másfelé fogja irányítani.

Az 1929—1932-ös gazdasági válságot követő depresszió végét járja. Ebben a ciklusban viszont, a jelek szerint, nem a fellendülés, vagy prosperitás fázisa következik, hanem egy új és még hatalmasabb válság. Ennek közeledését érzik az összes kormányok. Az államokon belül és nemzetközi síkban egyaránt általános a nyugtalanság. A jelenlegi rend belső ellentmondásai elkekeredtetten állnak egymással szemben és a bizonytalanság a ma jellegzetes irányvonala. A politikai pártok széthullóban vannak, a szövetségek felbomlanak. Minden mozog, minden folyik, miután a gazdasági alapok meg vannak rendülve.

A kérdés az, el lehet-e kerülni ilyen körülmények között egy második világmérszárlást.

Külpolitikai figyelő

Franciaország és Anglia vagy a szövetségesek ellenségeskedése. Ezen békéltelesi akciója után diplomáciai uton tárgyalják Anglia és Franciaország viszonyának kérdését. A párizsi angol nagykövét állandó összeköttetésben van kormányával és a Quai d'Orsay-val. A követségeken és külügyminiszeri hivatalokban, ahonnan alig szivárog ki valami, a legnagyobb bitokban vivják meg diplomáciai küzdelmüket a szövetséges franciák és angolok. Szigorú szükségesség ez a nagy titoktartás. Csak nagy türelemmel, csendben és a zavaró nagy deklarációktól távol lehet most újra összeilleszteni a francia és angol politika eltört vonalát, mert csak így palástolva lehet elfogadtatni a két ország közvéleményével azokat az engedményeket, amelyeket a kibékülés érdekében tenni fognak. Az európai helyzet olyan széthúzásra ösztökélően zavaros, hogy ennyire távol kerültek egymástól a szövetséges Franciaország és Anglia.

De azt a nyomasztó határu félreértést, amelyet Anglia és Franciaország még mindig nem tudtak kiűszöbölni, még felülmúlja fenyegető jelentőségében az afrikai konfliktus, amely a háború lehetőségét rejti magában. A közeli ellenségeskedésről szóló hírek koraiak. Nem lehet háborús veszély. Japánból egy hang sem hallszik ezzel az ügygel kapcsolatban; pedig nagyterjedelmű gyapot-ültetvényei vannak Japánnak Abessziniá területén. Ha a japán diplomácia nem törődik Abessziniával és egész eregétájával Kína felé fordul, ez azért van, mert Tokióban még mindig nem látják katasztrófilisan veszélyesnek az afrikai helyzetet. De ha a legközelebbi jövőben háború nem is fenyeget, mégis nagyon komoly a helyzet Afrikában, különösen amióta Mussolini elutasította Eden közvetítő javaslatait. A francia-angol testvérharc mellett, amelynek élet mégis tompítani igyekeznek és amelynek rossz hatásait titkos tárgyalásokkal is megkísérlík kisebbiteni, a maga brutális valóságában mind világosabban kerül előtérbe az afrikai vérontás lehetősége.

Az angol diplomácia még nem adott fel minden reményt és miután a békéltető, engedékeny metódus nem vált be, új módszerhez folyamodott. A legutóbbi angol minisztertanácson az angol politika új alakulását kristályosították ki az abesszin kérdésben. Most már energikusan lép fel Anglia Olaszországgal szemben. De ugyanakkor kénytelen volt Franciaországhoz közeledni, hogy így annál hathatósabban gyakoroljon nyomást Mussolinire. Ezt a célt szolgálta az angol minisztertanácsnak az a határozata, hogy az angol külpolitikának bizonyítania kell ragaszkodását a kollektív békeszerződési formához, tehát a francia elképzeléséhez. Az afrikai események brutális kényszerítő ereje így sodorja Angliát Franciaország felé. De nem valószínű, hogy Leval ezen az alapon elfogadja az angolok békejobbját. Most már nem fog a francia diplomácia Mussolini ellen fordulni még ilyen árért sem. A francia külügyminiszter, aki a folyton változó események jelentőségének azonnali felismerésében nagy mester, úgy látja, hogy most nem szabad engedményeket tenni és kemény, elszánt, arcuolatot kovácsolt Franciaországnak. Most már elmúlt az ideje annak, hogy a franciák feláldozzák az olasz barátságot Angliáért.

Mindinkább érzik is Angliában, hogy az európai helyzet elmérgesedéséért nagy mértékben felelős a Foreign Office, amely az angol-német tengerészeti egyezményt megkötötte. Ilyen szerződés nélkül zavartalan maradt volna a francia-angol barátság és a stressel front keretei között az afrikai viszályt is könnyebben meg lehetett volna oldani.

Az angol sajtó, amely június 18-a, a tengeri egyezmény megkötése után nagy lelkesedéssel üdvözölte az angol kormányt, mindinkább negatív álláspontot kezd elfoglalni a kormánnyal szemben. Már az angol újságokban is jelennek meg olyan cikkek, amelyekben az angol politika változását mint árulást jelölik meg és itélik el. Az angol közvélemény már érzi, hogy Anglia cserbenhagyta Franciaországot és hogy helytelen megfontolások alapján követte el ezt a lépését. Vannak már Angliában olyan diplo-

A kisebb-nagy tud

pénzügyminisztérium tről, intézkedett, hogy belők számára, akik nyelvet, a nyugdíjameg, mint ahogy azt utama előírja. A nyug hatóságok tudomágyminisztériumnak ezt

Pártból a párt

Julius 14-én a párt aörös zászlóval akar felnyilvánosítani alapján tartóztatta a tettetst Gornélyében, akinek az 529. re volt engedélye, ami a adós ember és két gyzerszerint a lány már régen st a szerencsés véletlen sofört letartóztatták.

Utasan

utóba szállt és a lányt a. el érkezett haza és szülei felvilágosításai alapján atést. Rövid nyomozás tartóztatta a tettetst Gornélyében, akinek az 529. re volt engedélye, ami a adós ember és két gyzerszerint a lány már régen st a szerencsés véletlen sofört letartóztatták.

szurát

maták, akik belátták, hogy háborus veszély Közép-Európában van, mert Németország megint elfogadta a Drang nach Osten jel-szavát és hogy ilyen körülmények között hasztalan dolog külön nyugateurópai béke-egyezményeket kötni és esztelenség ezekért áldozatokat hozni, feláldozni Franciaország barátságát.

Ha az angol közvélemény és diplomácia ezen az uton halad tovább, akkor találkozhatunk a francia politikával.

A légi egyezmény ügye. A tengeri fegyverkezések kérdése mellett az angolokat a légi hadsereg problémája érdekli legjobban. Attól féltek tehát egyes francia politikai körök, hogy Anglia tovább folytatja megkezdett politikáját és a tengeri egyezmény után a légügyi kérdésben is külön szerződést köt Németországgal.

Egy ilyen szerződés lehetősége még nincs elhárítva teljesen. De a jelen körülmények között még sem valószínű, hogy létrejöhessen egy ilyen egyezség, amely végleges szakadást jelentene a francia és angol politika között. Hisz az angol sajtó állandóan hangsúlyozza a francia barátság szültségeségét.

De praktikusan is lehetetlen kétoldali légügyi szerződés megkötése. A kétoldali tengeri egyezményt még köthetett a Foreign Office, mert Franciaország sohasem lehet komoly versenytársa Angliának a tengeren. De Franciaország légi hadserege oly erős, hogy minden légügyi egyezményt szabotálhat légi-flottájának nagyarányú fejlesztésével. Akármilyen szerződést is köt Sir Samuel Hoare, Anglia kénytelen volna követni Franciaországot a légi fegyverkezésben. Angol-német légügyi szerződésnek nem volna fegyverkorlátozási, de semmi haszna.

Ezért erős Franciaország helyzete és ezért lesz kénytelen Anglia engedni új álláspontjainak merevségéből.

A jugoszláv kormány nyilatkozata. Stojadinovic kormányának nem változtat a jugoszláv külpolitika irányán, mint ahogy ezt előre lehetett látni. Mindenki tudta, hogy azok a hírek, amelyeket Berlinből lánsszórtak és amelyek német orientációról szóltak, alaptalanok. Stojadinovic, akinek régi kapcsolatai vannak Franciaországgal, megtartja és erősíti a francia irányt és a kisanant és a Belkán-szövetség keretei között vezeti külpolitikáját.

Feltűnést csak az keltett, hogy a jugoszláv kormány nyilatkozatában egy szóval sem emlékezik arra Olaszországról. Ebből az omisszióból arra lehet következtetni, hogy Stojadinovic nem bízik a dunai egyezmény megkötésének lehetőségében. Ennek a paktumnak alapköve volna ugyanis a jugoszláv-olasz végleges kibékülés.

R. J.

RÁDIÓ MŰSOR

Szombat, július 6.

Bucuresti, 12: Rádiózenekar. 13.35: Rádiózenekar. 17: Katonazene. 18.15: Katonazene. 19.20: Lemezek. 20.05: Jazz. 21.50: Vendéglői zene.

Budapest, 6.45: Torna. Utána hanglemek. 10: Hírek. 12.05: Katonazene. 13.30: Zongora-szólo. 17.30: Magyar nóták, cigányzene kísérettel. 19: Hanglemek. 20.30: Budapesti Hangversenyzenekar. 21.25: Hírek. 23: Cigányzene.

London, 21: Rádiózenekar. Bécs, 18.30: Signore és Livi olasz tenoristák lemezei. 22.10: Rádiózenekar. Brüsszel, 20: Szórakoztató zene. 22.10: Hangverseny.

Prága, 19.15: Katonazene. Poste Parisien. 21.50: Jazz. Rádió Paris. 20.45: Mehul: József, bibliai opera.

Strassbourg, 20.30: Ricklin szoprán, Gilling basszus és Haltel zongoraművész hangversenye.

Toulouse, 20.15: Katonazene. 21: Saint Saens: Sámson és Delila, részletek. Hilversum, 20.10: Orgonajáték. 21: Rádiózenekar.

Zágráb, 21.15: Déslzlv Európa-hangverseny. Riga, 19.30: Operaest. Róma, 20.45: Opera.

Araink nem változtak!

Strofer

hintópor 16 és 24 lej. Baby szappan és krém 20 lej.

Az Ön részére Nagyságos Asszonyom!

Fiatalos, szép, üde arcszint és ellenálló képességű bőrt csak a NIVEA - KRÉM rendszeres használata által érheti el

Tubusokban Lei: 30' - és 45' - Dobozokban Lei: 16' - 72' -

NIVEA - KRÉM

„Valamikor úgy fognak megemlékezni a zsidók az európai kivándorlásról, mint az egyiptomi kivonulásról”

Jichak Grünbaum nyilatkozik az Uj Keletnek a palesztinai bevándorlás problémáiról

Bucuresti, július 5. Megírta az Uj Kelet, hogy Jichak Grünbaum, a palesztinai cionista exekutívé bevándorlási osztályának vezetője, Bucurestibe érkezett és ott nagyszabású előadást tartott. Grünbaum, aki éveken át elnöke volt a lengyelországi zsidó parlamenti klubnak és jelenleg a palesztinai zsidó bevándorlás irányítója, ma is a töretlen és kiapadhatatlan energiával rendelkező zsidó népvezér. Temperamentuma és politikai vonalvezetése elut a nyugati cionisták vonalától. Grünbaumban nem keveredett össze a keleti és nyugati zsidóság eleme, mint a legtöbb cionista vezérben. Ő egyéniségében is keleti zsidó maradt és ezért ma is legnépszerűbb alakja a lengyelországi zsidóságnak.

Jichak Grünbaum a bucaresti Palesztina-hivatal új helyiségében fogadta az Uj Kelet munkatársát, és a palesztinai bevándorlással kapcsolatos kérdésekre a következőket válaszolta:

— Három kritérium vezérel bennünket a bevándorlási certifikátok szétosztásánál — mondotta Grünbaum.

1. A különböző országokban uralkodó viszonyok.

2. Mit nyújt az illető ország zsidósága a cionizmusnak.

3. Milyen mértékben képeznek megfelelő és kívánatos elemeket a bevándorlási jelöltek Palesztina számára.

Kritérium ezenkívül a megváltott sékelek száma is bár ezt nem vehetjük alapul mert míg Lengyelország 500.000 sékelt vált meg, Románia csupán 50.000 sékelt tud elhelyezni. De mindentől eltekintve, nekünk ma számítanunk kell azzal az exoduszal, amely Perzsiából, Afganisztánból és Jemenből megindult Palesztina felé. Ezekben az országokban a zsidók középkori viszonyok között élnek.

— Az Erec felé irányuló bevándorlás problémája olyan mértékben súlyosodik, amilyen arányban a zsidóság helyzete a különböző országokban rosszabbodik, s biztos, hogy a jövő generációk úgy fognak beszélni az európai kivándorlásokról, mint ahogy mi beszélünk az egyiptomiról: Jeciath Micrájim és Jeciath Europa.

Azon kérdéseinkre, nem-e rejt veszedelemet

Zion Lloyd

BUCURESTI, I. Cal. Victoriei 33
Direktor: M. Jampolski.

Megrendez és közvetít a legelőnyösebb feltételek mellett utazásokat

Palesztinába

és a Közel-Keletre a Dacia, Carol I., Poionia, Har Zion és Har Carmel hajókon
Kérjen az utazással kapcsolatos minden kérdésben felvilágosítást és prospektust! Képvisele Cluj, Mures, Someș, Bistrița és Salaj vármegyék részére:

Dr. Neumann Vilmos
Cluj, Str. Berthelot 12. Tel. 6-82.
Bihar megye és Oradea részére Barlazs Miklós Oradea, Str. Clorogariu 15. és tr. Alexandri 34.

is magában ez a nagy bevándorlás, Grünbaum a következőket mondotta:

— Palesztinát nem tekinthetjük gyarmatosító területnek, mint Amerika volt valamikor. Számunkra a bevándorlás a zsidó nép felszabadulását s új állam alapítását jelenti. Hiszen még nem mult el a cionizmusnak a

hőskorszaka, a chalucit. A mi kötelességünk ma is istápolni a chaluci szellemet s a leg-szorgosabban ellenőrizni a bevándorlást.

— Mi van a palesztinai törvényhozó testület kérdésével?

— Ez a probléma egyik sarkalatos pontja lesz a luzerni kongresszusnak. A kérdés 1922 óta napirenden van. Azóta nekünk sikerült elhalasztatnunk a tervezet megvalósítását s most is minden törekvésünk odairányul, hogy ezt a katasztrófát elhárítsuk a mozgalom felől. A törvényhozó testület ugyan nem képezheti ma ugyanazt a katasztrófát, amivel 1922-ben fenyegettett, amikor elenyésző kisebbségben voltunk még. Ma már jelentős a számunk és erőnk az országban, a törvényhozó tanács azonban ma is nagy veszedelemet jelentene.

Grünbaum itt félbeszakítja érdekes nyilatkozatát, mert egy gyűlésen kell megjelennie és a volt sejm-képviselelő fanatikusa a pontosragnak s a lelkiismeretességnek. (h. e.)

Társas autocar utazások külföldre

PROGRAM:

Indulás Clujról Budapest—Bécsbe július 14, 21 és 28-án. Vasárnap, augusztus 4, 11, 18 és 25-én, szeptember 1-én. Vissza Clujra július 16, 23 és 30-án. Kedden, augusztus 6, 13, 20 és 27-én, szeptember 3 és 10-én. Részvételi díjak: Cluj—Budapest és vissza 990 lej. Cluj—Budapest 600 lej. Cluj—Budapest—Wien 1200 lej. Oradea—Budapest és vissza 700 lej. Oradea—Budapest 400 lej. Július 28-án és augusztus 25-én kirándulások Prágába, Budapest és Bécsen keresztül. Kedvezményes vizumok! Jelentkezés az Automobil Club Turisztikai irodájában Str. Regina Maria 16, Cluj. Telefon 13-12 és „Dacia” utazási irodában Oradea, Bv. Reg. Ferdinand 9. Telefon 988. Megfelelő iratok mellett az utlevél-kéréseket elintézzük. A program módosításának joga fenntartva.

Szadista iskolaigazgató véresre verte egyik hatodikos diákját

Paschievici Eugen igazgató szörnyette az iskola pincéjében

Tg.-Mures, július 5. (Az Uj Kelet tud.) A városban a napokban kinos tanügyi botrány zajlott le, amelynek hőse Daschievici Eugen, a tanítóképző igazgatója. Az igazgató egy hatodikos diák súlyos inzultálásával hitva magára a közvélemény felháborodását. A tanítóképző igazgatója napokkal ezelőtt közölte a diákokkal, hogy okmányaitkal pótolniok kell. Az egyik hatodikos diák azonban, aki a negatívok szárazított, az idő rövidsége miatt nem tudta beszerezni iratát.

Az igazgató túlször figyelmeztette a diákot, hogy az okmányokat nyújtsa be, ez azonban ezt minduntalan elmulasztotta. Paschievici az egyik estén a hálószobába ment, ahol összeszidta a diákot, majd megparan-

csolta neki, hogy jöjjen utána. A pincébe vezette a diákot és az intézet gépészét, akit magával vitt, az ajtó elé állította örköztetővel. A pincében hihetetlen rémregény ment végbe. Az igazgató bottal támadt reá a védelem és megszeppent diákra, akit agyba-főbe vert. A pálcá az ütések következtében eltört, de az igazgató nem zavartatta magát, újabb pálcát vett elő és azzal ütötte-verte a diákot, aki kék alufutásos sérülésével alig tudott felvászorogni a hálóba.

Másnap a fiút kórházba vitték és sérüléseiről látleletet vettek fel. A diák sérülései 15 napon gyógyulnak. Az ügynek az iskolai felettes hatóságoknál lesz folytatása.

A gyomor és bél megbetegedések modern gyógyítása

Az egész emésztő szervezetben a zavarok és megbetegedések úgy keletkeznek, hogy a gyomor a szekreciós és mozgató (motorikus) idegpárjának egyensulya a központi idegrendszer zavarai miatt megbomlik s ezáltal gyomorsav produkciójának zavarai lépnek fel, sav túltengés, vagy ennek ellenkezője: savhiány.

Az eddigi ismert eljárások szerint a sav-túltengést s ennek zavarait szódabikarbonával, magnéziummal, valamint bismuttal kezeltek. Egyetemi klinikákon kimutatták, hogy a fruktiek használata, ha nyújt is pillanatnyi-ig valamelyes enyhülést a sav lekötése által, azonban a további savképződést befolyásolni nem tudja, a sav lekötésével savhiány áll be pillanatnyilag, mely a gyomor mirigyeit izgatja, melynek következtében a savképződés még fokozódik (Lásd a Wiener Mediz. W. Schrift 1935. febr. 6. számát), mely által az állapot folyton rosszabbodik.

Az ujonnan felfedezett amerikai gyógynövényből készített Gastro D. legfontosabb hatása a központi idegrendszernek a megnyug-

tatása s a megzavart idegpároknak egyensulyba hozása úgy, hogy a gyomorhántalmak alapokáival veszi fel a küzdelmet és közben gyógyító hatásán kívül szimptomatikusan is hat, amennyiben görcsoldó, fájdalomcsillapító és az egész szervezetre megnyugtatólag hat.

Teszi ezt pedig anélkül, hogy a szervezetre káros mérges anyagokat tartalmazna. Ilyenformán teljesen érthető, hogy miután a fenti zavarok legnagyobb része ideges természetű, a Gastro D. még az olyan esetekben is teljes gyógyulást eredményez 15-20 év óta szenvedőknek is), ahol eddig semmi eredményt nem érték el. Külföldi szaklapok a legnagyobb elismerés hangján nyilatkoznak a Gastro D. csodás hatásáról, kiemelve a gyógyító gyors hatását gyomor- és bélfekély, gyomor-, bél-és epe-görcsöknél, epe-májbajnál, felvívódásnál, hányingernél, nagyfokú idegességnél és álmatlanságnál.

Császár Ernő gyógyszerésztára Bucuresti, Calea Victoriei 124 vidékre is küldi 130 lej utánvétellel.

Miniszközök a német

Hogyan kerite

Bucuresti, július 5. németek szövetségének szággrészek németeit nek legutóbbi közgyűlést keltett és tárgyat képezi román is. Mint ismeretes, Mabe a hitleristák román Fabritius tartalékos a komoly vezetők, és met parlamentji képviselő közgyűlésről, amely p hitlerista elnököt ak olyan alapszabálymódosítást kíván, amelyek tel re tolják a romániai zetésének ügyét.

A liberális kormány lette alatt különböző tekkel együtt a német patokat és politikai oszlatta. Ezek már a tak a felosztás és hogy ha a szervezett szellem, amely áthatni jog a németiség tén. A romániai német vannak megszervezve részek németiségnek rat“ áll, mig ezeknek „Verband der Deutsch A hitlerista szervezete let után a mozgalom savi „Saxenburg“ és tscher Beobachter“ b nésüket. A hitlerista hen megkezdtek a har vezetekben való hege nem ezeken kívül állv szervezeteken kívül és a Führer eszméit a jeszteni.

Palesz

forduljanak
Organiz
O.R.T. rism ut

1. Pontos és megbí
2. a legkényelmese
3. feltűnően olcsó

Kérjen még ma di
O. R. T. Organizáció
Bucuresti, Lipscai
Vagy a vidéki
CLUJ O. R. T. Cal.
SATUMARE: Tevjov
ORADEA: Leitner Z
ARAD: Neulander E
Maria 12. (Udvarb
SIGHET: Stein Lázá

COS SÓ S ÉS U

Rónasz
lást biz
szegény
Ocsó
Felvilá
COSTI

Minisztertanácson foglalkozik a kormány a romániai németek hitlerizálódásával

Hogyan kerítették kezükbe a hatalmat Fabritius emberei

Bucuresti, július 5. Az, ami a romániai németek szövetségének, tehát az összes országos németek szövetségének legutóbbi közgyűlésén történt, nagy feltűnést keltett és állandó kommentárok tárgyát képezi román politikai körökben is. Mint ismeretes, Muth Gáspár dr. helyébe a hitleristák romániai „Führerje” Fritz Fabritius tartalékos kapitány került, míg a komoly vezetők, és közöttük nyolc német parlamenti képviselő, kivonultak a közgyűlésről, amely puccs-szerűen nemcsak hitlerista elnököket akart választani, de olyan alapszabálymódosításokat is keresztülvinni, amelyek teljesen hitlerista vízekere tolják a romániai németek politikai vezetésének ügyét.

A szellem megmaradt

A liberális kormány, még Duca elnöklése alatt különböző jobboldali szervezetekkel együtt a német hitlerista rohamcsapatokat és politikai szervezeteket is feloszlatta. Ezek már akkor élesen tiltakoztak a feloszlátás ellen és bejelentették, hogy ha a szervezetek fel is oszolnak, a szellem, amely áthatja őket, továbbra is a német németek körében. Így is történt. A romániai németek országos részének megszervezése. Az egyes országos német németek élén egy-egy „Volksrat” áll, míg ezeknek összefogó szerve a „Verband der Deutscher Grossrumäniens”. A hitlerista szervezetek a feloszlátó rendelet után a mozgalom két szócsové: a braszovi „Saxenburg” és a sibiui „Ostdeutscher Beobachter” beszűntették megjelenésüket. A hitlerista vezetők ezzel szemben megkezdték a harcot a hivatalos szervezeteken való hegemoniáért. Most már nem ezeken kívül állva, hanem a hivatalos szervezeteken belül és ezek által akarták a Führer eszméit a németek között terjeszteni.

Megindult a hitlerista roham. Az első vár, amely elesett, a beszarabiai „Volksrat” volt. Ennek élén Haase lelkész, parlamenti képviselő állott. A lelkészt a rendes évi közgyűlésen kibuktatták az elnöki székből, miután nem volt hajlandó meggyőződéseit barnára átfesteni. Beszarabia után Erdély következett. Az emlékeztető „Saxentag”-on a nemzeti szocialisták összes programatikus követeléseit elfogadták. A régi vezetőség kénytelen volt lemondani. Helyébe a Volksrat élére Fritz Jickelit választották, akiről közismert, hogy az erdélyi német hitleristák szellemi atyja és Fabritius első szárnysegéde. Fabritius csak azért nem vállalt szerepet az erdélyi vezetőségben, mert az országos szervezet irányítását vándikálta magának. A Saxentagon megjelent delegátusok kétharmada már hitlerista meggyőződést képviselt és ellenségesen állott szembe dr. Hans Ottó Rothal, a romániai németek évtizedes vezetőjével és barátaival.

Hitlerista kézre kerül a „Verband” is

Ugyancsak az elmúlt évben megdőlt a bukovinai Volksrat is a hitlerista rohammal szemben. A régi vezetőségnek sikerült az új választásokat egészen 1935 márciusáig előadni; ekkor azonban a változás már nem volt elkerülhető. Hátramaradt volna a Bánát. Az itteni Volksratban a hitleristák mindössze a szavazatok egyharmada fölött rendelkeztek. Egyharmad az ugynevezett „Ifjú svábok” szervezetét illette, míg a szavazók másik egyharmada a régi vezetőség, illetve dr. Muth Gáspár mögött állott.

A „Verband der Deutscher Grossrumäniens” élén 1919 óta Rudolf Brandsch áll. Neki 1931-ben, kisebbségi alminiszterre való kinevezése után le kellett mondania. Helyébe dr. Muth Gáspár került. Hitler uralomrajövetele után a romániai hitleristák elhatározták, hogy a szövetség éléről is eltávolítják a régi vezetőséget. Mínt hogy a szövetség vezetőségét az egyes Volksratok delegátusai alkotják, ezek pedig többségükben hitleristák lettek, ultimátumot küldtek Muth dr.-nak, hogy záros határidőn belül hívja össze a szövetség tisztújító közgyűlését, ellenkező esetben az egyes Volksratok akciószabadságot vesznek maguknak. Junius 29-én összeült Bucurestiben a közgyűlés és Muth dr. helyébe Fabritius kapitányt választotta meg. Ezt megelőzően a sibiui „Volksrat” Helmut Wolf bistrítai hitleristát választotta meg elnöknek. Ez programbeszédében megígérte, hogy a „Verband”-ból a pángermán mozgalom legfőbb romániai fórumát fogja megteremteni.

Fabritius, a romániai németek új vezére egy „Selbsthilfe” nevű bank alapításával debütált az erdélyi németek életében. A bank a németországi hitlerista mozgalom önszervező intézményei mintájára épült fel és kiindulópontja lett az ugynevezett „Selbsthilfe” mozgalomnak, amely

Kiárusítás

F I S C H E R S. A.

Bucurestibe költözés miatt

Bucuresti,
CALEA VICTORIA 39

CRISTAL, PORCELAN
CLUJ, REG. FERD. 6

Hatóságilag engedélyezett és ellenőrzött

Kiárusítás

átfogta az erdélyi német ifjuság nagy többségét. A közigazgatási pángermán kongresszuson Fabritius is megjelent és a határon kívül élő németek nevében teljes oda adásáról és támogatásáról biztosította a Führert. A Verband alelnökei Melanich és Waldemar Gust lettek. Ugyanakkor alapszabálymódosítást is végeztek, amely a központi elnökségnek diktatórikus jogokat biztosít az összes Volksratok fölött.

Minisztertanács előtt

Nyilvánvaló, hogy a romániai németek politikailag teljesen hitlerista irányítás alatt áll. Mint a Curentul írja, azért kel-

lett Fabritiusnak diktatórikus jogokat biztosítani, hogy a németországi hitlerizmus-hoz csatlakozzon mindent, ami Romániából csatlakozhat és ami Romániában befolyásolható. A romániai németek fölött gyakorolt diktatura célja nyilván az: kivonni a németeket a román államhatalom befolyása alól. Reméljük, hogy az illetékesek nem mulasztják el levonni a szükséges intézkedéseket, annál is inkább, mint hogy Fabritius úgy magánéletét, mint politikai céljait illetően közismert. A romániai németek ügyével egyébként a kormány legközelebbi minisztertanácsán foglalkozni.

SELECT MOZGO

1. ORCHIDEÁK ROMÁNCA
Főszerepben: CAROLE LOMBARD.

Rendkívüli dupla műsor:

2. A BÉCSI BÁL
Főszerepben: PAULA WESSELY és ADOLF WOHLBRÜCK.

Előadások kezdete: 3, 6 és 9 órakor.

Prágában nagyszabású ünnepséggel ülték meg Masaryk genfi deklarációjának 20 éves fordulóját

Benes a szövetséges országok frontarcosai előtt a béke megvédelmezésének szükségességét hangoztatta

Prága, július 5. (Rad.) Nagyszabású cseh légionárius gyűlést ma a jubileumi kongresszusra, amelyen Masaryk Genfben tett deklarációját ünneplik. Az angol, belga, dán, francia, olasz, jugoszláv és román volt frontarcos-szövetségek delegációi tolmácsolták szerencsekívánataikat. Benes válaszolt, aki emlékeztetett Masaryk genfi nyilatkozatára, amely az osztrák-magyar monarchia elleni harc megindítását jelentette a nemzetvédelem nevében, amely ellenáll a brutális erőnek. A

külgyminiszter Csehszlovákia külpolitikáját változtatva fel ezután, rámutatva a béke konszolidálásának szükségességére. A kongresszus Pichot francia fődélegátus javaslatára határozati javaslatot fogadott el, amely a béke fenntartása mellett foglal állást. Követeli a szabadság és az összes nemzetek jogainak respektálását azzal, hogy ezt csak a nemzetközi kötelezettségek lojális fenntartásával lehet megvalósítani.

Csaldarisz szerint a görög államforma kérdését csakis népszavazás útján lehet megoldani

A kormány garantálja a véleményszabadságot. Görögország hű marad eddigi külpolitikájához

Athén, július 5. (Rad.) Csaldarisz miniszterelnök tegnap este kormánynyilatkozatot olvasott fel a nemzetgyűlés előtt, amely elsősorban a rezsimkérdéssel foglalkozik. Rámutat arra, hogy a kérdést kizárólag népszavazás útján lehet megoldani, amely garantálni fogja a véleményszabadságot és a népakarat kifejezésének autenticitását. A kormány terveit illetően kiemelte, hogy az ország saját eszközei által fogja a tervezett munkálatokat elvégezni és nem külföldi kölcsönök által. Az ország pénzügyi helyzetének szemellett tartásával fel fogják szerelni a hadsereget és újjászervezni a haderőket.

Külgyminiszter Csaldarisz tegnap nyilatkozatára, kritizálta a kormány külpolitikáját a rezsimkérdésben. Metaxas kijelentette, hogy ezt a problémát előbb a nemzetgyűlésnek kell megoldani és az általa hozott határozatot kell alávetni a népszavazásnak.

Palesztinába

Mindazok, akik akarnak utazni forduljanak bizalommal az O.R.T. Organizatia Română de Turism utazási irodához, ahol:

1. Pontos és megbízható felvilágosítást kapnak;
2. a legkényelmesebb utazást garantálják és
3. feltűnően olcsó árakat nyújtanak!

Kérjen még ma díjtalanul prospektust O. R. T. Organizatia Română de Turism. Bucuresti, Lipscani 19. Telefon 441/65. Vagy a vidéki képviselőteknél: CLUJ O. R. T. Cal. Regele Ferdinand 33. SATUMARE: Tevjovitz Josif Dacia-udvar. ORADEA: Leitner Zoltán Piața Saguna 11 ARAD: Neulander E. Bulevardul Regina Maria 12. (Udvarban.) SIGHET: Stein Lázár Str Dr Ion Mihaly 9

COSTESTI SÓSFÜRDŐ ÉS ÜDÜLŐHELY

Rónaszék: a maramuresi hegyek ragyogó pontja a legideálisabb nyaralást biztosítja. A rónaszéki sósfürdőt az orvosok köszvény, csúsz, vérértelenség, női betegségek, kimerültség és idegesség esetén ajánlják. Olcsó lakás, elsőrendű, olcsó ellátás, ortodox kóser vendéglők. Felvilágosítást nyújt a Fűrőigazgatóság. Címe: Administrația Băilor, COSTINI. Județul Maramures.

nyom!
csint és
csak a
ÉM
található!

A mi kötelességünk
szellemet s a leg-
a bevándorlást.
törvényhozó tes-

gyik sarkalatos pontja
szusnak. A kérdés
an. Azóta nekünk si-
a tervezet megvalósi-
törekvésünk odairá-
sztrófát elhárítsuk a
vényhozó testület ugyan-
yanazt a katasztrófát,
egyetett, amikor elenyé-
nk még. Ma már je-
erőnk az országban, a
zonban ma is nagy ve-

szakítja érdekes nyilat-
ülésen kell megjelenni
elő fanatikus a pon-
terességnek. (h. e.)

külföldre
augusztus 4, 11, 18
kedden, augusztus 6,
budapest és vissza
Budapest és vissza
kirándulások Prá-
entkezés az Autóobil
8-12 és „Dacia” utazási
tok mellett az utlevél-
entartva.

véresre
diákjait

ola pincéjében
jön utána. A pincé-
és intézet gépészt, akit
lé elé állította örkör-
n rémregény ment vég-
al támadt reá a véde-
diákra, akit agyba-főbe
sek következtében eltört.
zavartatta magát, újabb
azzal ütötte-verte a diá-
sós sérülésével alig tu-
a hálóba.
örházba vitték és sérülé-
ek fel. A diák sérülései
k. Az ügynek az iskolai
les folytatása.

ern gyógyítása

art idegpárokak egyen-
hogy a gyomorbanálmalak
a küzdelmet és közben
kívül szimptomatikusan
görcsölő, fájdalomcsill-
szervezetre megnyugtató-
nélkül, hogy a szervezetre
gokat tartalmazna.
sen érhető, hogy miután
nagyobb része ideges ter-
D. még az olyan esetek-
gyűlést eredményez 15-
nek is) ahol eddig semmi
ek el. Külföldi szaklapok
érés hangján nyilatkoznak
ás hatásáról, kiemelve a
ását gyomor- és bélfékély-
pe-görcsöknél, epe-májbaj-
hányingerrel, nagyfokú
állanszagnál.
gyógyosztára Bucuresti
vidékre is küldi 130 lej

SPORT

Vasárnap eldőlhet a Nemzeti Bajnokság első és második helye

Cluj, július 5. (Az Uj Kelet tud.) A Nemzeti Bajnokság küzdelme immár befejezés előtt áll. A Ripensia, NAC, Kinizsi, Gloria egy-egy lejátszandó meccsel állnak, míg a többiek halasztás vagy közbejött akadályok miatt elmaradt mérkőzéseik révén két, sőt három mérkőzést is játszanak még.

A bajnokság kérdése azonban már vasárnap eldőlhet. Jelenleg a Ripensia áll az élen. Ha vasárnap Timisoara a Juventus legyőzi, a bajnokság az övé. Ha ellenben kikap, sőt ha csak egy pontot ad le, a Venus könnyen beérheti. Nagy a harc azonban a második helyért is, amelyre a NAC, Universitatea, Venus egyforma eséllyel pályáznak.

Az Universitatea helyzete nem látszik nehezebbnek, ha a NAC vasárnap a Kinizsivel kikap. Bar hogy nekedik legyen, nem ki sebb ellenfelet, mint a Romanit és Venust kell legyőznie. Hangsúlyozzuk ki azonban, hogy a második helyre csak abban az esetben, ha a NAC kikap a Kinizsivel. Amely mérkőzés pedig az erőviszonyok és körülmények szerint a NAC-nak áll. Az Universitatea azonban lehet második az esetben is, ha a NAC győz, ehhez azonban szükséges, hogy a hátralevő három mérkőzésen az AMTE, Romania és Venustól hat pontot szeressen és legalább 16 piusz annyi gólt löjjön, amennyit a NAC vasárnap a Kinizsinek ad és kapni ne kapjon. Es ez az utóbbi feltevés valószínűtlenné látszik, tehát csak Kinizsi győzelem esetén lehet második.

A Nemzeti Bajnokság éhelt fordulóján a következő mérkőzések szerepelnek:

Bucurestiben (szombaton) Venus—Unirea Tricolor.
Bucurestiben (vasárnap) CFR—Romania.
Clujon Universitatea—AMTE.
Oradeán NAC—Kinizsi.
Timisoara, Ripensia—Juventus.
A Nemzeti Bajnokság B) csoportjainak selejtező küzdelmében vasárnap két mérkőzés játszódik és pedig:
Bucurestiben Makabi—Dacia Unirea.
Sibuban HTV—Jul.

Pazar játékkal mutatkozott be a bécsi Hakoah Targu-Muresen

Targumures, július 5. Idei turnéja során a bécsi Hakoah ma játszotta első romániai mérkőzését a Mures ellen. A kitűnő zsidó csapat a futball minden szépségét kifejező játékkal 8:1 arányban győzött. A féldíj eredménye 6:0 volt. A Hakoah minden egyes tagja kifogástalan volt, Reich és Donnerfeld azonban excelláltak.

Zsidó versenyzők az aradi kerületi teniszbajnokságban. Aradi tudósítónk jelentése szerint ott megkezdődtek a kerületi teniszbajnoki versenyek, amelyen egy a timisoarai Kadima, mint az aradi Hakoah versenyzői is résztvesznek. A Kadimát Ungár, a Clujról elszármazott Rosenberg, Somló és Barta képviselik.

Ma kellett volna lejátszák Bucurestiben a Ferner Bagce—CFR mérkőzést, mely azonban a két érdekelt klub között közbejött nézeteltérés miatt elmaradt. A török bajnokságban ugyanígy csak a stadionban akart játszani, míg a CFR ezt nem teljesíthette, mint-hogy szerződés szerint mérkőzéseit csak a Venus pályán játszhatja.

A Haggibor teniszzők a kerületi bajnokságokon szép eredményeket értek el és ezáltal is bizonyították tettek arról, hogy a leg-erősebb együttesek közé tartoznak. Legelső-sorban kell kiemelni Schwartz Klári teljesítményét, ki a női bajnokság második helyezettje lett. Kitűnő előtechnikája és jó fizikuma a legszebb sportteljesítményre predestinálja s ha ehhez még versenyrutin és küzdelmi akarás is párosul, úgy sok szép győzelmet érhet el ez a fiatal s most a legjobbak közé beérkezett játékosnő. Erdős Lily a női ifjúsági bajnokság és a másodosztály első helyezését nyerte. Kiváló forhend dreivje és dicséretreméltó kiütőképessége segítették a sikerhez s ha bekend ütésén javítani fog, úgy az ország legjobb nevelő közepén állhat. Simon Endre és Radó György—ez a két sok sikert elért versenyző a nagy konkurenciában csak a férfipáros bajnokság harmadik helyével volt kénytelen megelégedni. Mindkettőtől nagyobb ambíciót várunk, ha sikerrel akarnak elérni. Erős Géza (Csíbi) a Haggibor legnagyobb ígérete az alkalommal csak három második helyezéssel volt kénytelen megelégedni. Oka ennek elsősorban az az, hogy a bistrítai Benedekben nem számított erős ellenfelet kapott, ezenkívül pedig tréningjeit sem vette a kellő alaposan. Amennyiben nem lesz elbizakodott, úgy a mostani versései csak muló epizódok erős sportkarrierjében s arra szolgálnak okulás-sal, hogy a győzelmet minden energia itabavetésével lehet csak elérni. Ha azonban ez a tanulságot nem vonná le, úgy máris pontot tehet fejlődésének vonalára. Meg kell dicsérnünk még Weisz Miksa ifjúsági játékost is, aki két számban is a harmadik helyig küzdött fel magát, dacára annak, hogy mint fizikai munkás egész nap nehéz munkát végez.

Szombattól kezdve naponta nagy műsor az Újságíró Klubban változatos programmal

Szombaton megnyílik az Újságíróklub terraszsa. A szombati műsor szereplői: Orlandó szenzációs tánctrió, akrobata burleszk. Kertész Manci szubrett pompás ének- és táncszámokkal, Aviva Jordani héber énekesnő. Belpécs csak tagoknak és vendégeiknek.

KÖZGAZDASÁG

Vámszabadraktárt akarnak felállítani Oradeán

Oradea, július 5. (Az Uj Kelet tud.) Mosoiu Tiberiu, Oradea polgármestere már régóta foglalkozik a gondolattal, hogy Oradeán vámszabadraktárt létesít és ezzel segít az általános kereskedelmi dekonjunkción. A vámszabadraktár tetszőleges terve sokáig csak szándék maradt, míg most aztán az ambiciózus polgármester részletes memorandumot dolgozott ki s azt Bucurestibe vitte, hogy ott bemutassa Antonescu pénzügyminiszternek.

A memorandumban részletesen feltárta a vámszabadraktár felállításának indokait és jól alátámasztott érvekkel igyekezik a való helyzetet ismertetni.

Tekintettel arra, hogy a vámszabadraktár közvetlenül érdekli Oradea kereskedelmi köreit is, információt kértünk az ügyben egy tekintélyes kereskedelmi vállalat vezetőjétől, aki érdekesen világított rá a helyzetre:

— Mosoiu polgármester kétségtelenül jóakaratu és azt sem vonhatja senki kétségbe, hogy a város fejlődését szíven hordja. Az a tény azonban, hogy a polgármester a mai időkben vámszabadraktár felállítására gondol, arra vall, hogy

az igen jószándékú Mosoiu Tiberiu nincs tisztában a kereskedelmi helyzettel.

Ma, a kontingentálások virágkorában semmi jelentősége nincs egy vámszabadraktár felállításának, hiszen úgy sem lehet árut behozni és a raktár üresen állhat. Az a kevés áru, ami az országba bejöhethet, nem lehet elegendő arra, hogy biztosítsa a raktár prosperitását.

— Akartak már máskor is vámszabadraktárt állítani Oradeán?

— Hogyne, ezelőtt 14 évvel a Kereskedelmi és Iparkamara és a nagybankok foglalkoztak a gondolattal, de később a terv elbukott a kormány ellenállásán. Pedig akkor a Banca Româneasca és a Banca Marmorosch Blank és más nagy pénzügyintézetek álltak az akció mögött.

A szabadraktár óriási költséggel és nagy utánjárással jár és mindenképp elsőrendű fontossággal bír a nagy külföldi export-importőrök megnyerése. Hangsúlyozom tehát: szabadkereskedelem idején egy vámszabadraktár Oradeán pompás kilátásokkal dolgozhat, de ma sajnos csak kis remény van a prosperálásra.

GAZDASÁGI TANÁCSADÓ

„Trafik” jelige Sighet. Kérésére a legnagyobb utánjárásal sem tudunk érdemleges választ beszerezni. A trafik-adót ugyanis évenként vetik ki s így nem tudjuk megérteni, hogyan adózhattak meg Önöket — amint írja — egyszerre három évre visszamenőleg. A clujai dohánytözsdek adóját a tözsdek forgalma és bérletek (valoara locativa) alapján az idén is egy évre vetették ki. Amnyiben közölte volna velünk annak a kivétési jegyzőkönyvnek a szövegét, amelyben az Ön adóját megállapították, tudnánk konkrét választ adni. Így csak azt tanácsolhatjuk, hogy a kivétést fellebbezze meg.

Mediasi olvasó. A gumiszálnak behozatalára nézve a következőket közöljük: A gumiszál csupaszon, tehát textil, vagy selyemburkolat nélkül, a vámtarifa 816 pontja alá tartozik és amennyiben a gumiszál 3 mm-nél vastagabb, kgr.-ként 96 lej, amennyiben 3 mm-nél vékonyabb, kgr.-ként 40 lej behozatali vámilleték alá esik. A gumiszálak beburkolva a 818 vámtétel alá esnek és a következő vámilleték mellett hozhatók be: amennyiben a gumiszál a selymen kívül bármely textilanyaggal van burkolva, az import taxa 50 lej per kgr.-ként, ha selyemmel van burkolva 75 lej per kgr. Megjegyezzük, hogy e két utóbbi vámtételnél nem tudtuk megállapítani, hogy utóbb nem-e emelték fel őket. A gumiharisnyák behozatala a vámtarifa 819 art. alá esik, mely szerint a szövetek és kötöttzösvetek, amennyiben selymen kívül bármely más fonalakkal készülnek, 300 lej, selyemfonalakkal 560 lej importilleték alá esnek kilogrammonként. Ami a fenti

cikkek kontingentálását illeti, a 816 és 819 vámtételek alatt foglalt cikkek behozatala kontingentálás alá esik, a 818. vámtétel cikkek mincenek kontingentálva. Minthogy cégeket és gyárakat elvből nem ajánlunk, a beszerzési lehetőségek megállapítása végett bármely céghez fordulhat, amely droghua és gyógyszerárak nagyban eladásával, vagy orvosi cikkek és kellékek forgalombahozatalával foglalkozik. Clujon ilyen cég vagy hat van, nevüket megtalálhatja a telefonkönyvben.

Magas színvonal — alacsony ár!

Ehrenberg: Lasik Roitschwantz Lei 65
Ehremayer: Az ifjúság élni akar „ 65
Hoel: Szerelme a strandon „ 65
Dos Passos: 42-es szélességi fok „ 65
Körber: Ruth és a harmadik birodalom „ 65
Gold: Zsidók ha nincs pénzük „ 65

CULTURA

könyvkereskedés

Cluj, Str. Memorandului 4 (udvarban).

Csak úgy juthat vagyhoz...

ha a

Banca Ilescu S. A. Cluj-nál

egy szerencsés sorsjegyet vásárol. Képvisele mindenütt! Huzás 1935 július 15.

FLIT biztosan és örökre kiirtja a rovarokat!

APRÓ HIRDETÉSEK

Mindenkinek tudnia kell, hogy finom maradék férfiszövegetek félingyen kaphat Partis titéletben, Reg. Ferdinand 3, udvarban.

Jómeneteli vasúzet eladó. Cim: Emanoil Judkovits Uioara.

Kiadó augusztus elsejére Regele Ferdinand 21, Weintraub-féle fényképezési műterem helyisége. Alkalmos irodának, raktárnak. Értekezni börtületben.

Csinos, szép, intelligens hógom részére keresek egy 23—26 év közötti válalós és tanulmány jartatos vegyészernőket, akinek megfelelő hozomány áll rendelkezésére vagy a családi vegyüzembe beátrsulhat. Válaszokat „Vegyészernők” jeligére a kiadóba kérének.

Művészi kivitelű jabókat és művészvirágokat legolcsóbban készít Lóvi Sándorné Cluj, Regele Ferdinand 53.

Házasságokat biztos eredménnyel közvetít a széleskörű összeköttetéssel rendelkező „Mirea” iroda, Cluj, Regele Ferdinand 116.

Középkorú egyedülálló állami hivatalnoknak 3 szobás lakással férjhezmenne hasonló urhoz, kinek nyugdíja vagy állása van. Leveleket a kiadóba „Vidék” jeligére.

Keresek 3 szoba konyha komfortos lakást augusztus 1-re, lehetőleg a Memorandului uca környékén. Ajánlatokat „Pontos fizető” jeligére a kiadóba kérek.

Áltérés jüdisches Mädchen, deutschsprechend. Sucht Stelle zu grössere Kinder, perfecte Schneiderin, auch in Wirtschaft tüchtig. Geht auch aufs Land. Koschere Küche, gute Behandlung. Adresse: David Bacher Gheorgheni.

Idősebb füszeresség angro és detail gyakorlati felvétetik. „önálló munkaerő” jeligére a kiadóba.

Palesztinai női csertifikátra reflektáns jelentkezzen augusztus 1-ig Cluj, Regele Ferdinand 89 Jakab Mózesnél vagy Lampel Józsefnél Crasnán 35—60 korig.

Kiadó novemberre elsőemeleti négyszobás lakás. Esetleg 8 vagy 10 szoba összekapcsolva. Értekezhetni 4—6 óra között Mihai Viteazul 39.

Tanuló fizetéssel füszerangróban felvétetik. Mandula Marcel Cluj, M. Viteazul 14.

Egy diákéány vagy fiatalember német, angol és hegedűtanítás ellenében tricsaladnál lakást kaphat. Cim a kiadóban.

Timisoarei utazók figyelmébe!

A Grosz ort. kóser vendéglő elköltözött, de elsőrangú kosztja, kitűnő kiszolgálása, válogatott étlapja megmaradt. Lakodalmak, bankettek rendezését igen olcsón és kifogástalanul vállalja. Timisoara, Str. Vladimirescu 11, földszint. Bega-balsor, Pliotni fényképész mellett, Hunyadi-híddal szemben.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

A. M., Medias és „Trafik” jeligéknek: A kéredezeti ügyekben lapunk mai számának Gazdasági Tanácsadó rovatában válaszolunk.

Mi lesz

Ebben az évben

Bucuresti, július 5. Az egyetemi hallgató ritó intézkedések érthetváltottak ki minden ol-tikakra válaszul a Vir-Constantin Chiritescu miniszterium felsőbb o-tója, aki a következők között:

— Az egyetemi tulaj-nul egyike lett a legs-lémáknak. A kérdésné-daktikus és társadalmi az elsőt illeti, kétségt-oktatás tul van terhe-mek, szemináriumok, nikák, tantestület, nem ni a felszaporodott kiv-tatás minősége sinyin-i oktatás nem lehet ifjúság elittje számá. Ami a kérdés társada-leti, a diplomások nag-egyetemekről kikerüln-ország felvevő képessé-ruhás munkanélküliek-lesznek a társadalomba-nak csökkentése tehát-mi termelés racionalizá-ségletéhez való alkalm-— Nem gondolja, ve az egyetemeknek nyit-denki előtt, aki magas-szik?

— Elméletileg igen-jogot nem szabad meg-szolut szabadságok el-dolog. A kontingentál-lások, a konverzió korá-volnának ezek, mint a

Szerelm

A Vas

Bucuresti, július 5. nagy kémkedési bünye-sa is bővelkedett olye-amelyek mintegy esse-táiból kibontakozó kül-Antonescu főhadnagyo-gosezred tisztjét tudv-rátnője: Paula Vasile-hogy Mann Sándor, P-és mások közreműköd-javára kémkedett. A-got ígért Paula Vasile-ügyben szereplő Mann-házasságot. Később Pa-ditott és Artistitia Oz-viselőnőnek kezdett ut-a Paulát arra, hogy hatóságok előtt Anton-tevékenységét.

A mai tárgyaláson-nő megkérdezte Paula-igaz-e, hogy meglátoga-nagyt, ennalót és f-és házasságról beszél-hogyan lehetséges az,-doskodjék olyasvala-kémkedésért fejlelente-szolja, hogy Antones-kiültött neki erre a cél-rés teljesítése elől kit

Vintilescu testőr-v-hallgatják ki ezután, a-börtön őrségparancs-nagy elmondja, hogy-kereste a börtönben-é és megcsókolta. E-éte Paulának, hogy sz-észről feljeleníti, más-a főhadnagyt. A jele

ESTE EGY • GI

Mi lesz az egyetemről kiszoruló diákokkal?

Ebben az évben alig egy-kétezer új egyetemi hallgató lesz Romániában

Bucuresti, julius 5. (Az Uj Kelet tud.) Az egyetemi hallgatók felvételét megszorító intézkedések érthető és jogos kritikát váltottak ki minden oldalról. Ezekre a kritikákra válaszul a Viitorul mai számában Constantin Chiritescu, a közoktatásügyi minisztérium felsőbb oktatási vezérigazgatója, aki a következőket mondotta többek között:

— Az egyetemi túlnépesedés kétségtelesen egyike lett a legsúlyosabb államproblémáknak. A kérdésnek kétoldala van: diaktikus és társadalmi vonatkozása. Ami az elsőt illeti, kétségtelen, hogy a felsőbb oktatás túl van terhelve. Az előadó termek, szemináriumok, laboratóriumok, klinikák, tantestület, nem tudnak eleget tenni a felszaporodott kívánalmaknak. Az oktatás minősége sínyli ezt meg. Az egyetemi oktatás nem lehet tömegoktatás: az ifjúság elittje számára kell fenntartani. Ami a kérdés társadalmi vonatkozását illeti, a diplomások nagy száma, akik az egyetemekről kikerülnek, túlhaladják az ország felvevő képességét. Ezek a fekete ruhás munkanélküliek az anarchia ágensei lesznek a társadalomban. A diákok számának csökkentése tehát kísérlet az egyetemi termelés racionalizálására, a piac szükségletéhez való alkalmazkodásra.

— Nem gondolja, vezérigazgató ur, hogy az egyetemeknek nyitva kell állniok mindenki előtt, aki magasabb kulturára törekszik?

— Elméletileg igen. A tanuláshoz való jogot nem szabad megszorítani. Am az abszolút szabadságok elmélete idejét múlt dolog. A kontingentálások, a racionalizálások, a konverzió korát éljük. Mi egyebek volnaának ezek, mint a klasszikus és szent

szabadságok körülhatárolásai, amelyek a háboru előtti polgári társadalom hitét képezték. A gyakorlatban a tanuláshoz való jogot az egyetemen nemcsak a szellem művelésére használják fel, hanem diploma-szerzésre, amely jogot ad a birtokosnak, hogy részt vegyen a társadalmi konkurrenciában. A szabad helyek száma azonban korlátozva van és minél nagyobb lesz a legyőzöttek száma, annál nagyobb lesz a társadalmi veszély, a legyőzöttek lázadása.

— Lehetséges, hogy az intézkedés, amelyet tettünk, nem ideális. Kísérletezünk. A most következő év szempontjából a kísérlet semmiesetre sem lesz tanulságos. Ez idén történik meg ugyanis a hétszötályos liceumokról a nyolc osztályosokra való átérés. Baccalaureatust csak az elmúlt évben megbukottak tesznek, akik közül, a legjobb esetben is csak 1-2000 új diák kerülhet ki.

— És mi lesz azokkal az érettségizett diákokkal, akik kimaradnak az egyetemekről? Gondoskodás történik arról, hogy más foglalkozási ágak felé irányítsák őket?

— Az egyetemi tanács elé terjesztett memorandumomban kifejtettem, hogy a diákok számának korlátozása nem az egyetemre, hanem a liceumokra való beiratkozás előtt kell, hogy megtörténjen. Az egyetemi inflációt liceumi gyökereiben kell megakadályozni. Az állami liceumok számának redukálása a költségvetésen kívüli liceumi osztályok megszüntetésével, a felsőbb osztályos diákok szigorú megrostálása együtt kell, hogy járjon a gyakorlati oktatás fejlesztésével és a tanuló ifjúságnak a gyakorlati életpályák felé való irányításával.

Szerelmi tragédiák Antonescu főhadnagy kémkedési bünperében

A Vasilescu-nővérek érdekes története

Bucuresti, julius 5. Antonescu főhadnagy kémkedési bünperének mai tárgyalása is bővelkedett olyan momentumokban, amelyek mintegy eszenvonásai a per aktáiból kibontakozó különös erkölcsrakznak. Antonescu főhadnagyot, a giurgiui gyalogoszred tisztjét tudvalevőleg egykori barátjaiból Paula Vasilescu jelentette fel, hogy Mann Sándor, Putnik és dr. Hossel és mások közreműködésével Magyarország javára kémkedett. A főhadnagy házasságot ígért Paula Vasilescunak, miközben az ügyben szereplő Mann Sándor hugával élt házasságot. Később Paulának is hátat fordított és Artistitia Oprisanu vasuti tisztviselőnőnek kezdett udvarolni. Ez indította Paulát arra, hogy leleplezze a katonai hatóságok előtt Antonescu főhadnagy kém tevékenységét.

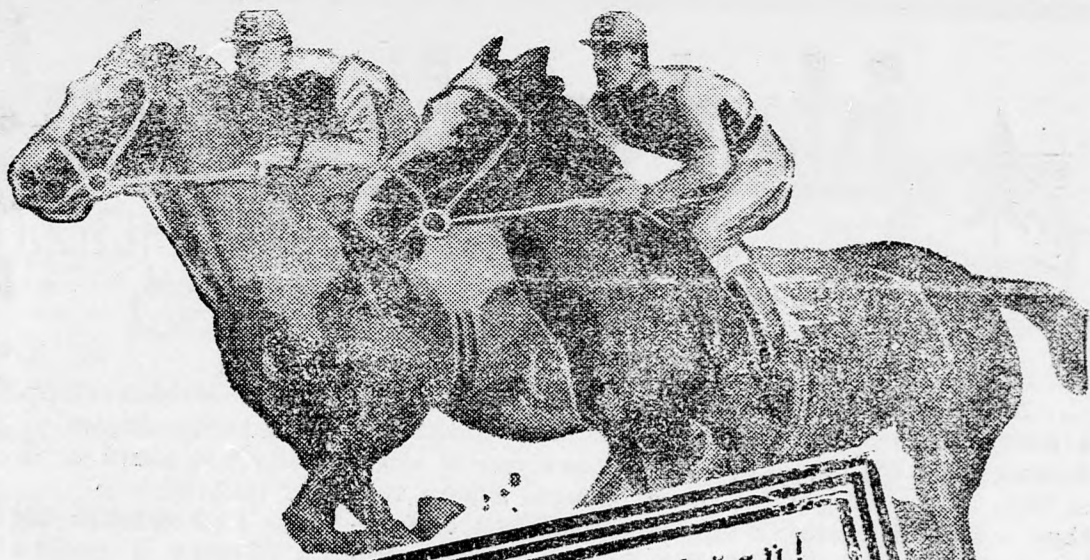
A mai tárgyaláson Ella Negruzzi védőnő megkérdezi Paula Vasilescu anyját, igaz-e, hogy meglátogatta Jilavan a főhadnagyot, ennivalót és fehérneműt vitt neki és házasságról beszélgetett vele...? És hogyan lehetséges az, hogy egy anya gondoskodjék olyasvalakiról, akit a leánya kémkedésért feljelentett? A tanu azt válaszolja, hogy Antonescu főhadnagy pénzt küldött neki erre a célra. Nem akart a kérdés teljesítése elől kitérni.

Vasilescu testőr-vadász főhadnagyot hallgatják ki ezután, aki a jilavai katonai börtön őrségparancsnoka volt. A főhadnagy elmondja, hogy Paula egy ízben felkereste a börtönben Antonescut, megölelte és megcsókolta. Erre ő szemére vetette Paulának, hogy szemforgató, aki egy lésszről feljeleníti, másrészt megcsókolja a főhadnagyot. A jelenetnél jelen volt Gi-

ca Vasilescu, Paula nővére is. A beszélgetés során Antonescu, aki nagyobb összeget nyert a sorsjátékon, megígérte Paulának, hogy szép gyűrűt vesz neki.

Ioanovici Constantin, a „Bandy” étterem igazgatója a következő tanu. Gyakran látta a vendéglőben a per vádlottait. Egy alkalommal civilruhás ur jött a helységbe, egy hölgy kíséretében. Antonescu főhadnagy volt, és Artistitia Oprisanu voltak. A civil dollárt akart váltani. Az igazgatónak feltűnt a dolog és megkérdezte a civilt, hogy honnan vette a dollárokat.

Gica Vasilescut hallgatják ki ezután. A fiatal leányt ellepek az emlékezők, sirni kezd, mire a hadbírósg elnöke székkel kínálja meg. 1927 óta ismeri Antonescut, aki mint nős ember gyakran jött házukba. Mintegy ötévi ismeretség után udvarolni kezdett Paulának, de el sem tudta volna képzelni, hogy a szeretője lesz. Az ezredparancsnok magához kérlette Paula apját és kérte, hogy vessen véget ennek a szerelmi viszonynak. Az apa közbelépése azonban semmit sem használt. Paula szeszzenvedélyesen szerette a főhadnagyot, aki első szerelme volt. Nemsokára állapotos lett. Szeretett volna gyermeket, hogy eképpen még jobban magához láncolja Antonescut. Kénytelen volt azonban abortálni, mert Antonescu szifilisszel megfertőzte. 1933 nyarán — folytatta vallomását Gica Vasilescu, — azt mondotta hugom, hogy Bossel mérnök szeretne velem megismerkedni. Néhány nap mulva bemutatott nekem. Együtt mulattunk. Én, Bossel, a hugom és Antonescu. A számlát rendszerint Bossel fizette. Szerettem Bosselt és a barátja lettem. 1934-ben Antonescu kérte,

Egy sorsjegynek kettő között!

A NYÁRI SORSJÁTÉK

NYERENIE KELL!

UJ TERVE 140.000 SORSJEGYET ÉS 72.319 NYEREMÉNYT IR ELŐ, A JÁTÉKOSOKNAK TEHÁT 51.60% ESÉLYE VAN.

A nyeremények összege 284.634.560 lei.

Az ELSŐ OSZTÁLY HUZÁSA JULIUS 15-én
A többi huzások a következő hónapok 15-én

Vásároljon azonnal sorsjegyet! Ne menjen nyáralni anélkül, hogy ne vinne magával a szerencse bővös kulcsát! NYEREMÉNYT A SORSJÁTÉKRA!

Egész sorsjegy osztályonként 800 lei.
Negyed sorsjegy osztályonként 200 lei.

Colecturile principale din Ardeal, Banat și Bucovina

Arad	Banca Goldschmidt Casa de Păstrare Generală din Arad S. A.	Cluj	Economia Institutul Comercial de Credit Banca Dacia
Braşov	„Fortuna” Alex. Enkelhardt	Oradea	Union
Cernăuţi	Banca Comercială Naţională Banca Oehlgisser & Horowitz Alfred Noe	Tg. Mureş	Ernest Révész
Giurgiu	Banca Iliescu	Timişoara	Banca Centrală Banca de Scurt Banca Timişoarei

hogy helyezték át Radautiba. Paula is utána ment. Nem volt pénze, mire a főhadnagy azt tanácsolta neki, hogy valamilyen ürügy alatt kérjen kölcsön Bosseltől 10 ezer lejt, amit ez az én közbejárásomra teljesített is. Négy és félhónapot éltem Bossel mellett. Szép idők voltak, amelyekre szeretettel emlékszem vissza. Paulának rossz dolga volt Radautiban, nélkülözött. Gyakran kértem pénzt Bosseltől különböző ürügyek alatt, hogy segíthessem. Egy-

szer azután Antonescu közölte velem, hogy el kell válnom Bosseltől, mert ez egy bécsi lányt vesz el feleségül. Nehezen tudtam erre a válasza rászánni magamat. Ezután Maria Vasilescut, a két lány anyját hallgatják ki, aki elmondja, hogy azt hitte: Antonescu főhadnagy „jó parti” lesz leánya számára. Nem volt szerencséje, mert Antonescu kém volt, Bossel pedig más nőt vett el feleségül.

Hirek az épülő országból

Dr Chaldi, Jeruzsalem arab polgármestere u arab pártot alapította. A napokban zajlott le az új párt alakuló gyűlése Ramallahban. Az új politikai alakulat „reformpárt”-nak nevezi magát és halditab szellemet igyekszik bevinni az arab politikába. Az alakuló gyűlésen mintegy 100 delegátus vett részt az ország különböző helységeiből.

A palesztinai kereskedelmi delegáció, mely Beiruthba utazott, hogy tárgyalásokat folytasson Palesztina és Szíria kereskedelmi ügyekben, felvette az érintkezést a szíriai kormányval. A palesztinai delegáció a jelenlegi vám-tarifa megváltoztatását követeli, mert a mai tarifa lehetővé teszi, hogy könnyű uton idegen országokból hozzanak be Palesztinába nagymennyiségű gabonát, amelyet aztán szíriai gabona gyanúán hoznak forgalomba.

A haifai kereskedelmi kamara külön bizottságot létesített a zsidó hajózás előmozdítására. A bizottságban részt vesznek a községi tanács, a palesztinai iparosok szövetsége, a zsidó hajózási társaságok, a hadar-hakar-meli zsidó tanács és a haifai munkástanács reprezentánsai. A bizottság felhívást fog intézni a zsidó köztisztviselőknek, kereske-

délhez és iparosokhoz, hogy utazásaink és áruszállításainknál a zsidó hajótársaságok szolgáltatásait vegyék igénybe.

Osszel gazdasági konferencia lesz Irakban, amelyen Szíria, Libanon, Palesztina, Transzjordánia, Hidszász és a perzsa öböl körül lévő fejedelemség kereskedelmi kiküldöttjei fognak résztvenni. A konferencia mindenekelőtt az említett országok közös gazdasági érdekeit és a közöttük lévő vámtarifák leépítésének lehetőségét fogja megvitatni.

A Ruthenberg-társaság ebben a hónapban leszállítani készült az elektromos áram árát Palesztinában. Ipari vállalatok számára 15, magánosok számára 10 százalékkal csökkentik a villany-árakat, vagyis 30 millrel 27 millre kilovatt-óránként.

Miután az utóbbi időben lényegesen emelkedett a palesztinai vasuti forgalom, a vasuti igazgatóság elhatározta, hogy felemeli a vonatok számát, különösen a Haifa-Jaffa-Tel-Aviv és a Haifa-Jeruzsalem-i uton. A vonatközlekedésben is lényeges változásokat fognak eszközölni.

ESTE EGY GRAIN DE VALS Meghajtófogyaszt

IK EN-EGY IT ZIK I

Sárga pléhdoboz fekete szalag

ELU

és örökrovarokat!

RO

kell, hogy finom megjelenésben kaphat Partit és 3. udvarban.

eladó. Cim: Emanoil

Regele Ferdinand képészeti műterem iródnak, raktárnak.

ens hugom részére kezelti vallásos és talgyészmenőket, akinek rendelkezősére vagy beátrsulhat. Válaszjelégére a kiadóba ké-

okát és művészvirágát Lóvi Sándorné Cluj,

eredménnyel közvetítéssel rendelkező „Mile Ferdinand 116.

ó állami hivatalnoknőhezmenne hasonló urgy állása van. Levelezjelégére.

nyha komfortos lakástételleg a Memorandum adatokat „Pontos fizető” tek.

Mädchen, deutsch-lich zu grössere Kinder, auch in Wirtschaft aufs Land. Koschere ung. Adresse: David

éd angro és detail gyálonálló munkaerő” jel-

tifikátúra reflektáns je-1-ig Cluj, Regele Ferdinándnál vagy Lampel-60 korig.

előemeleti négyszobásy 10 szoba összekap-4-6 óra között Mihai

szarangróban felvétetik. M. Viteazul 14.

fiatalember német, as ellenében tricsaládn a kiadóban.

figyelmébe!

kóser vendéglő elköltő-angu kosztja, kintűn ki-ogotott étlapja meg-dalmak, bankettek ren-leson és kifogástalanulsoara, Str. Vladimiresnt. Bega-balsor, Piltoni mellett, Hunyadi-híddal szemben.

ESZTŐI ETEK

Trafik” jelégének: A apunk mai számának ó rovatában válaszo-

Istenkeresők a kárpátok alatt

A MÁRAMAROSI CHASZIDIZMUS REGÉNYE
IRTA: SCHÖN DEZSŐ

(15)

A tömeg az udvar bejárata elé tódult, ahol elálta a templomba vezető utat. A két caddik megállott egy darabig s várt, hátha utat nyit a tömeg és keresztül engedni őket, meg a völégényt. De a tolongás akkora volt, hogy a chaszid gárdisták minden emberfeletti erőfeszítése hiábavalónak bizonyult. Reb Szrulcse nászához fordult és odaszólt:

— Jöjjön vissza, mechitn, bent fogunk imádkozni az én lakásomban és abból a kicsi tóratekeresből fogunk felolvasni, amelyet magammal szoktam vinni.

Megfordultak és visszamentek a lakásba. Mendele, a völégény a tóra elé járult, de nem a templomban, hanem apósa szobájában. A tömeg félnapot várt és csalódottan kezdett szétszórani. Sokan rosszat sejtettek és aggodalmuk tetőfokára hágott, amikor az esti szürkülésben két előkelő chaszid — akik Reb Szrulcse Rizsener vezérkari főnökei voltak — kihajtottak a faluból. A tömeg nagy idegesség vett erőt. Végigmorajlott a hir: Bécsbe mentek a küldöttek, interveniálni fognak az irányban, hogy a rebét ne adják ki az orosz hatóságoknak.

Reb Szrulcse Rizsener szive sohase volt olyan nehéz, mint a rákövetkező vasárnapon. A lakodalmas menetek el kellett indulnia Oroszország felé. A násznép lebeszélte ugyan, de ő kitartott szándéka mellett és a határig kísérte a menetet. Az egész uton egyetlen sem esett közöttük. A bujdosó zsidó fejedelem gondolatokba mélyedve ült a bukovinai parasztszekéren, a gyermek-völégény mellett.

Reb Szrulcse Rizsener kesergett magában. Lánya völégényét kíséri, aki esküvőre megy, ő maga pedig bujdosik és megremeg a falevelek rezgésétől is. Mikor fog szünetet véget érni? Mikor láthatja viszont övét? Ezekre a kérdésekre nem talál feleletet. Elővetete felesége legutóbbi levelét és olvasta:

„Tudd meg, hogy csendőrök őrzik a házunkat és a kormányzó hívatta fiamat, Sulemet és azt mondta, hogy ha nem térsz haza, akkor Szibériába száműztet bennünket. Ránkparancsolt, hogy írjunk neked levelet és kérjünk téged, hogy gyere haza. Mi nem tanácsolunk semmit. De ha nem akarsz hazajönni, akkor nincs más választás számokra, csak Franciaország, vagy Anglia, ahol biztonságban élhetsz.”

Vajjon ott van-e még a családja Kisenevben? Ki tudja, mi történhetett az utóbbi napokban a véres orosz földön...?

A láthatáron feltűnt a határváros: Husziátin. Reb Szrulcse intett a kocsisnak és megállították a menetet. Megszólt:

— Idáig kísértetek benneteket.

Tekintete Mendelére esett, azután folytatta:

— Tudod fiam, hogy bölcseink királyhoz hasonlítják a völégényt. Ez a hasonlat különösen reád talál, aki fejedelmek sarja vagy. Parancsolt meg tehát, hogy vonassék vissza minden rossz-szándéku kezébe, mely én-rám, házam népére és általában a zsidóságra vonatkozólag elrendeltetett.

Lehajtotta a fejét és a völégény megáldotta. A rebe halk ámen-t mondott és a völégény visszaült a szekérbe. A lakodalmas menet megindult Oroszország felé. Reb Szrulcse Rizsener utánuk nézett, míg a menet el nem tűnt az est szürkülésében...

Reb Szrulcse Rizsener nem akart mindjárt visszafordulni. Megállott az erdőszélen, a Husziátin—Kapicse-nitz közötti országúton és nem volt elég erő benne, hogy eltávolodjon az orosz földtől. Itt nem zavar senki, imádkozzunk minchát — adta ki az utasítást, de előbb egy kis bort szeretné inni.

Az egyik kísérő lóra pattant és belovagolt Kapicse-nitzbe, ahonnan nemsokára két korszó borral tért vissza. Mincha után a rebe bement az erdőbe, egy kidöntött rönkre ült és kérte, hogy a hivek bort töltsenek.

— Gyertek ide mindannyian — kérte kíséretét — és kívánjátok nekem, hogy még örömmel teljen gyermekeimben. Mert most nagyon szerencsétlennek érzem magam. Sirt és könnyei végigcsurogtak arcán. Csuklott és egész testében remegett és a megrémült hivek együtt sirtak a kétségbeesett, megtört, hazátlanul bujdosó gettó-fejedellel.

A következő keddi estén a maramuresi kicsi falvakban ima után a zsidók nem tértek haza. Ottmaradtak a beszemedrisben. Imá után az asszonyok is eljöttek, meg a gyermekek. Anélkül hogy előzőleg megbeszélték volna, egyazon ösztöntől sugallottan az az egységes vélemény alakult ki közöttük, hogyha ha Reb Szrulcse Rizsener Mendeléhez adta lányát, akkor Reb Chájeml Koszover három fia közül százhusz esztendő múlva — csakis Mendele lehet az ő rebéjük. Mendele imponált nekik, mert hitünetés érte. Arra a körülményre pedig, hogy Mendele legfiatalabb gyermeke a Koszovi rebének, egyáltalán nem voltak tekintettel. Ma

tartja Mendele esküvőjét, nekünk is vigadni kell — mondották. Sajnos az esküvő messze van, Oroszország mélyében, ahová mi nem mehetünk. De megünnepeljük itt az esküvőt.

Felöltöztettek két fiatal chaszidot. Az egyik volt a völégény, a másik a mennyasszony. Nászmennyezetet állítottak és az egész esketési szertartást eljátszották. Az esküvői szertartás után az „ifju pár” az asztalfőre ült, bőven volt pálinka, málé-lepény és hering. Az egyik asztalnál a férfiak ültek, szombati ünneplőben. A másik asztalnál az asszonyok és gyerekek. Lakodalmi hangulat töltötte meg a beszemedrist. A márselk szellemkedett, a közönség ujjongott és mulatott. Minden férfi kötelességének tartotta, hogy a „mennyasszony” nyál micve-táncot járjon. A táncért sábesz-gedlet fizettek. A pénz összegyűjtötték, a beszemedris gondnoka ezüst, vagy arany nászjándékot vásárolt ezen a pénzen. Az ajándékot pedig a legközelebbi alkalommal elvitték Koszovba.

Bécsben ezen az estén csukott batár állott meg Metternich herceg palotája előtt. Az előre bejelentett látogatót a herceg maga várta.

— Hozta Isten kedves Mannheimerem — szólt a herceg és átölelte vendégét. Hogy van a csodarabbija? — Exellenciád kezében van a sorsa letéve.

— Ugy értesültem, nagy tábora van.

— Az embereknél nincs mindig bizalmuk a dialektika iránt... Exellenciád is kétségbe vonta multkori bevezetésünk alkalmával Spinoza geometriai tételének bizonyítottaságát...

— De úgy értesülök, hogy hivei előtt királyi tekintélye van.

— Exellenciád jegyezte meg egy ízben, hogy a zsidók tanítása a lélek halhatatlanságáról tul arisztokratikus... Néha a Logos kell, amely Megváltóban öltön testet, néha pedig — csodarabbi...

— Tudja, nem szeretném az orosz medvét felbőszíteni. A ruszinyi vizsgálat egyébként bebizonyította, hogy a rabbi tényleg Oroszországban született és a pogrebiszcei Szulim Friedmannak édes gyermeke. Az eltűnt gyermekről szóló legenda szétfoszott.

— Szabad legyen Exellenciás uram, még csak egyetlen szót hozzáfűznöm: Nem interveniáltam volna, ha a kizsátozó kérést a legkisebb gyanuk is alátámasztaná.

— Ezt tudom és ez meg is nyugtat.

A herceg kinyitotta fiókját, ahonnan papírt vett ki, melyen a „Geheime Hof und Staatskanzlei” címere díszelgett. Irta:

„Es steht zwar ausser Zweifel, dass der Jude Israel Friedmann kein österreichischer Untertan, sondern stehe im russischen Untertansverhältnisse, aber nichtdestoweniger kein hinreichendes Motiv seiner Auslieferung an Russland vorhanden sei, nachdem eine gesetzliche Begründung des Auslieferungsbegehrens nicht vorliegt.“

— De, ha valami galibát találna csinálni Bukovinában, többé nem érzem majd magamat rabbijával szemben iekötelezve. Nemde?

— Intervencióm elejétől fogva nem lett volna tisztességes, ha ilyesmit kérnék Exellenciádtól és adott szava által megfosztanám annak a lehetőségét, hogy Friedmann rabbi becsületességéről meggyőződjön.

A herceg mosolygott. Azzal a jellegzetes mosolylyal, mellyel országok sorsát döntötte el. Bemártotta tollát és tovább írt:

„Übrigens wurde es dem galizischen Landespraesidium überlassen denselben gleich einen andern Fremden abzuschaffen, wenn überwiegende Gründe seiner ferneren Duldung entgegenstehen.“

Aláírta a nevet.

— Majd reggel átadom az írást von Munch urnak. A csodarabbinak hajszála sem fog meggörbülni.

— Szívvel köszönöm. Exellenciás uram.

Bucszuktak. A herceg kikísérte vendégét, Mannheimer dr bécsi főrabbit és az ajtóban, amidőn kezefogtak, a fülébe sugta:

— Többek között végre sikerült megmentenem Izrael trónját is...

TIZENÖTÖDIK FEJEZET

— Valószínűleg tudjátok, hogy minden rebe ereje egyéni tulajdonságaiban rejtőzik. Reb Májerl Premisláner például a zsidók kenyeréről gondoskodott, Reb Suleml Belzer ereje lelkibetegek gyógyításában nyilvánult meg. A komarnói caddiknak módja van rá, hogy meddő asszonyokat gyermekáldáshoz juttasson. A zidicsojvi rebe a meggazdagodás kulcsait tartja kezében. De ez még nem minden. Természetes, csak nagy caddik érheti el ezt a magas fokot, de ez még mindig nem jelenti az összes természeti erők fölött való uralmat. Ekkora hatalom már csak a „caddik haddor”, az egész nem-

zedék caddikjának adatott, akit profán hasonlattal főparancsnoknak nevezhetünk. Minden kornak meg van a maga ilyen egy caddikja. Ez a caddik: Reb Mendele Vizsnitzer.

Elhallgatott. Halálos csend terpeszkedett az irholci kis imaházban. Azok, akik esti imára gyűltek, rég hazamentek. Az emelvény előtti gyertyák már elégték, csak az asztalon pislákol még egy kis fagygyertya, melynek halvány fénye három arcot világított meg. Látszott, hogy nagy diskurzus folyik közöttük. Megnyult, inogó árnyak rémitgettek a falon.

Slajme vitte a szót és az irholci kis imaházban frissen csengtek a szavak, annak ellenére, hogy Slajme azt a százesztendő lemezt pergette, melyet a chaszidizmus megszületése óta valamennyi elődje használt. Slajme nem mondhatott újat, mert az elviharzott százesztendő nem változtatta meg ennek a hódító mozgalomnak belső alkatát. Ez a csodálatos mozgalom nem érezte az idő folyását és az idő folyásában emberek és viszonyok változását. A csodarabbi a chaszidizmus sajátos világába menekítették tömegeiket és úgy éltek ott, mint a kagylók a tenger fenekén. Az ő szük, elszigetelt világukon kívül nem érdekelte őket semmi. A komolyabb politikai eseményekre még mindig úgy reagáltak, hogy „a rabbi láthatatlanul megjelent a császár palotájában és a szolgahad szemeláttára fojtogatni kezdte és kényszerítette, hogy a zsidóság ellen tervezett merényletről lemondjon”. S az új idők szelének, mely néhol új divat alakjában besüvitett a zsidó-uccába, úgy álltak ellent, hogy a rabbi elátkozta azt, aki divatos ruhát mer magára öltetni és intézkedett, hogy koporsójába ablakot helyezzenek el, mert halála után is ellenőrzést akart gyakorolni...

Pedig a tizenkilencedik század negyvenes éveiben az események gyors ütemben peregtek. A reakciós korszak után a forradalmak rémülete diktálta az országgyűlések határozatait és a forradalmak lezajlása után megnyitlak a kapuk a kapitalista gazdálkodás előtt. De ezek az események legfeljebb a chaszidizmus frazeológiáját változtatták meg. A rebe új igényekkel, új szükségletekkel ismerkedett meg. S azok a „szent nevek”, melyeket Bál Sém és a tanítványok első garnitúrája vérvadás elhárítására és szörösszívű földesurak megpuhítására használtak fel, ugyanazok a „szent nevek” — a fejlődő ipar korszakában — a késői utódoknál arra szolgáltak, hogy ezek segítségével a gép furója nafarétégezh érjen, hogy a cukorgyár prosperáljon és hogy a „világi hatalmak” új vasutvonalak építését határozzák el, hogy a talpfában kereslet legyen...

S Maramuresban, ahol pár évvel előbb a Hágerek és Teitelbaumok verekedtek a hegemoniáért, minden csendes volt. Attól kezdve, hogy Reb Szrulcse Rizsener letelepedett Szadagórában, udvara visszakapta régi fényét. Az a kis csoport pedig, mely még Reb Chájeml Koszover életében a szadagórai veje, Reb Mendele köré sereglett, nyíltan dolgozhatott Maramuresben, senki részéről nem talált ellentállásra. A Teitelbaumok napja leáldozott... Reb Majse Teitelbaum meghalt, a fia, miután elmenekült Maramuresből, egy galiciai kisvárosban húzódott meg és ott élte le csendben hátralevő napjait. Az unokája, Reb Zálmen Lájb elfoglalta ugyan az új helyi rabbiszéket, de a reform hivei elkeserítették életét. Egy éjszaka rágyújtották a házat és ő visszavonult családjával egy kis faluba. A chaszidizmus orkeszterében elmúlt a Teitelbaumok hangja és látszat szerint teljesen letűnt az a család, melynek őse utat hasított a chaszidizmusnak a magyar rengetegben...

Slajme vitte a szót az irholci kis imaházban és szájából ömlöttek a tüzes szavak. Két szempár bámult rá áhítattal. A két fiatal hallgató nagyon irigyelték Slajmet, mert neki már alkalma volt látni a caddikot.

— Bizonyára tudjátok — mondotta Slajme — hogy én ismerem a nadvornait, de hogy viszonylik ő a mi rebénkhez? Mint a pislákoló gyertye a fáklya tüzes fényéhez. Reb Chájeml Koszovernek szemefénye volt, öregedő korában született: amikor az ember már túl van a földi vágyak minden salakján... Értitek, mit jelent ez...? És apósa, a nagy Reb Szrulcse Rizsener nem a fiainak tárta fel a tóra legmélyebb titkait, hanem Reb Mendelének. Ennél még többet akartok? Három fiut hagyott Reb Chájeml Koszover, köztük Reb Mendele a legfiatalabb és mégis: Reb Chájeml halála után őt ismerték el rebének úgy testvérei, mint a chaszidok.

A kis fagygyertya csonkig égett és Slajme még mindig beszélt. Arca sugárzott az örömtől és tekintete a messzeségbe révedezett: Vizsnitz felé, ahol a caddik trónol. Beszéd közben transzba esett, utánozta a rebe mozdulatait, nyögött, sóhajtozott és szívet szaggató édesbus melódiákat dudolgotott. A fiatal hallgatók arcán néhány forró könnyecsepp pergett végig.

(Folytatjuk.)

Ingyen mutatjuk bárkinek a legújabb patent PETROL-gázlőzőt Nem füstöl, lit. PETROL 8 órát ég Teljes garancia! Moskovits & Comp. CLUJ (Főpostával szemben)

NARCISSE B...
A FEMSEGES
PÁRISI KÖNYV
Mury
PUDER ARCFESTÉK
KÖZÖS ARCFESTÉK
KÖZÖS ARCFESTÉK
KÖZÖS ARCFESTÉK

HIR

— Mihai vajda osztály...
Bucurestiből jelent...
tálynak tegnap volt a...
Az ünnepegy a cotroceni...
folyt le cserkészmatávár...
vajda és társai fellélt...
ástort, amely előtt meg...
cionális cserkészüzet. Es...
jelentek az ünnepegyen...
gek: a király, Erzsébet ge...
rescu, Anghelescu dr, Gu...
vendékek szavalatokat m...
adnak elő nagy tetszés m...
király osztotta ki. Az e...
érmet Cernavodanu növe...
sodikát Mihai vajda és I...
harmadikat pedig Halmte

— HÖLGYEK, ha jól ak...
forduljanak bizalommal a...
Cluj, Regele Ferdinand I

— Brasov vidékére k...
hadipar. Bucurestiből...
szent a hadigymnaszter...
letet vásárolt a felső Tm...
lyen gyárakat fog építeni...
jaira. Az aradi Astra és a...
rak oda fognak költözni...
relészekkel. Ugyancsak e...
géggyár is fog létesülni. A...
hány éven belül hadiparu...
kére fog koncentráldóni

— Újabb harminc na...
tották Coroiu banditavéz...
gát. Bucurestiből jelent...
vényeszek tegnap megér...
gálait fogságát további...
vázé: vallomása alapján...
tartóztatás történt öm...
közül.

— Doktorrávadás. W...
dot (Bistrita) folyó hó 3-4...
doktorává avatták a cluj

Küldje gyermekét és...
nyaralni a Schwartz...
penzióba

Püspök

Felnőtteknek napi pe...
gyermekek havi 2200...
5-szöri bő ellátást és...
ügyeletet kapnak.

— A „Patria” érdekes k...
tesülésünk szerint auguszt...
cluj „Patria” című lap na...
60 oldalas ünnepi számot...
jes egészében Cluj városá...
dolgozó és dolgozó Cluj...
lektúális és industrialis t...
az ügyvédek, orvosok, m...
és konstruktörök, a profe...
Cluj a maga gyáraival, l...
vel, — a mi városunk kil...
val, iskoláival, történelmi...
szaki és modern építési...
a maga kertjeivel és par...
nyörű botanikus kerttel...
artisztikus és érdekes...
sportoló Cluj, a színház...
Cluj pénzügyi téren, —
jasok, Cluj gyomra, fest...
gazdaságai és birtokai...
városának legrészleteseb...
ilusztációkkal, finom pap...
mák, foglalkozások, gyáral...
és megannyi érdekesség...
számára, akik csak mo...
megismerni Cluj városát...
kívüli számához szükséges...
tésére Paukerow Leonard...
„Memento” hirdetési váll...
megbizást.

Istenkeresők a kárpátok alatt

A MÁRAMAROSI CHASZIDIZMUS REGÉNYE

IRTA: SCHÖN DEZSŐ (15)

A tömeg az udvar bejárata elé tódult, ahol elállta a templomba vezető utat. A két caddik megállott egy darabig s várt, hátha utat nyit a tömeg és keresztül engedni őket, meg a völégényt. De a tolongás akkora volt, hogy a chaszid gárdisták minden emberfeletti erőfeszítése hiábavalónak bizonyult. Reb Szrulcse nászához fordult és odaszólt:

— Jöjjen vissza, mechitn, bent fogunk imádkozni az én lakásomban és abból a kicsi tóratekeresből fogunk felolvasni, amelyet magammal szoktam vinni.

Megfordultak és visszamentek a lakásba. Mendele, a völégény a tóra elé járult, de nem a templomban, hanem apósa szobájában. A tömeg félnapot várt és csalódottan kezdett szétoszlani. Sokan rosszat sejtettek és aggodalmuk tetőfokára hágott, amikor az esti szürkületben két előkelő chaszid — akik Reb Szrulcse Rizsener vezérkari főnökei voltak — kihajtottak a faluból. A tömeg nagy idegesség vett erőt. Végigmorajlott a hír: Bécsbe mentek a küldöttek, interueniálni fognak azirányban, hogy a rebét ne adják ki az orosz hatóságoknak.

Reb Szrulcse Rizsener szíve sohase volt olyan nehéz, mint a rákövetkező vasárnapon. A lakodalmas menetek el kellett indulnia Oroszország felé. A násznap lebeszélte ugyan, de ő kitartott szándéka mellett és a határig kísérte a menetet. Az egész uton egyetlen szó sem esett közöttük. A bujdosó zsidó fejedelem gondolatokba mélyedve ült a bukovinai parasztszekeren, a gyermek-völégény mellett.

Reb Szrulcse Rizsener kesergett magában. Lánya völégényét kíséri, aki esküvőre megy, ő maga pedig bujdosik és megremeg a falevelek rezgésétől is. Mikor fog száműzetése véget érni? Mikor láthatja viszont övét? Ezekre a kérdésekre nem talál feleletet. Elővette felesége legutóbbi levelét és olvasta:

„Tud meg, hogy csendőrök őrzik a házunkat és a kormányzó hívatta fiamat, Sulemet és azt mondta, hogy ha nem térsz haza, akkor Szibériába száműzetet bennünket. Ránkparancsolt, hogy írjunk neked levelet és kérjünk téged, hogy gyere haza. Mi nem tanácsolunk semmit. De ha nem akarsz hazajönni, akkor nincs más választás számokra, csak Franciaország, vagy Anglia, ahol biztonságban élhetsz.”

Vajon ott van-e még a családja Kisenevben? Ki tudja, mi történhetett az utóbbi napokban a véres orosz földön...?

A láthatáron feltűnt a határváros: Husziátin. Reb Szrulcse intett a kocsisnak és megállították a menetet. Megszólalt:

— Idáig kísértelek benneteket.

Tekintete Mendelére esett, azután folytatta:

— Tudod fiam, hogy bölcselnk királyhoz hasonlítják a völégényt. Ez a hasonlat különösen reád talál, aki fejedelmek sarja vagy. Parancsolt meg tehát, hogy vonassék vissza minden rossz-szándéku gezerára, mely én-rám, házam népére és általában a zsidóságra vonatkozólag elrendeltetett.

Lelahajtotta a fejét és a völégény megáldotta. A rebe halk ámen-t mondott és a völégény visszaült a szekérbe. A lakodalmas menet megindult Oroszország felé. Reb Szrulcse Rizsener utánuk nézett, míg a menet el nem tűnt az est szürkületében...

Reb Szrulcse Rizsener nem akart mindjárt visszafordulni. Megállott az erdőszélen, a Husziátin-Kapicse-nitz közötti országúton és nem volt elég erő benne, hogy eltávolodjon az orosz földtől. Itt nem zavar senki, imádkozunk minchát — adta ki az utasítást, de előbb egy kis bort szeretnék inni.”

Az egyik kísérő lóra pattant és belovagolt Kapicse-nitzbe, ahonnan nemsokára két korszó borral tért vissza. Mincha után a rebe bement az erdőbe, egy ki-döntött rönkre ült és kérte, hogy a hivek bort töltsenek.

— Gyertek ide mindannyian — kérte kíséretét — és kívánjátok nekem, hogy még örömmel teljen gyermekeimben. Mert most nagyon szerencsétlennek érzem magam. Sirt és könnyei végigcsurogtak arcán. Csuklott és egész testében remegett és a megrémült hivek együtt sirtak a kétségbeesett, megtört, hazátlanul bujdosó gettó-fejedelemmel.

A következő kedd estén a maramuresi kicsi falvakban ima után a zsidók nem tértek haza. Ottmaradtak a beszmedrisben. Imá után az asszonyok is eljöttek, meg a gyermekek. Anélkül hogy előzőleg megbeszélték volna, egyazon ösztöntől sugallottan az az egységes vélemény alakult ki közöttük, hogyha ha Reb Szrulcse Rizsener Mendeléhez adta lányát, akkor Reb Chájeml Koszover három fia közül százhusz esztendő múlva — csakis Mendele lehet az ő rebjük. Mendele imponált nekik, mert kitüntetés érte. Arra a körülményre pedig, hogy Mendele legfiatalabb gyermeke a Koszovi rebének, egyáltalán nem voltak tekintettel. Ma

tartja Mendele esküvőjét, nekünk is vigadni kell — mondták. Sajnos az esküvő messze van, Oroszország mélyében, ahová mi nem mehetünk. De megünnepeljük itt az esküvőt.

Felöltöztettek két fiatal chaszidot. Az egyik volt a völégény, a másik a mennyasszony. Nászmenyegzetet állítottak és az egész esketési szertartást eljátszották. Az esküvői szertartás után az „ifju pár“ az asztalfőre ült, bőven volt pálinka, málé-lepény és hering. Az egyik asztalnál a férfiak ülték, szombati ünneplőben. A másik asztalnál az asszonyok és gyerekek. Lakodalmi hangulat töltötte meg a beszmedrist. A márselik szellemeskedett, a közönség ujjongott és mulatott. Minden férfi kötelességének tartotta, hogy a „mennyasszony“ nyál micve-táncot járjon. A táncért sábesz-geldet fizettek. A pénzt összegyűjtötték, a beszmedris gondnoka ezüst, vagy arany nászjándékot vásárolt ezen a pénzen. Az ajándékot pedig a legközelebbi alkalommal elvitték Koszovba.

Bécsben ezen az estén csukott batár állott meg Metternich herceg palotája előtt. Az előre bejelentett látogatót a herceg maga várta.

— Hozta Isten kedves Mannheimerem — szólt a herceg és átölelte vendégét. Hogy van a csodarabbija?

— Excellenciád kezében van a sorsa letevé.

— Ugy értesültem, nagy táborra van.

— Az embereknek nincs mindig bizalmuk a dialektika iránt... Excellenciád is kétségbe vonta multkorai beszégetésünk alkalmával Spinoza geometriai tételeinek bizonyítottságát...

— De ugy értesülök, hogy hivei előtt királyi tekintélye van.

— Excellenciád jegyezte meg egyizben, hogy a zsidók tanítása a lélek halhatatlanságáról tul arisztokratikus... Néha a Logos kell, amely Megváltóban öltön testet, néha pedig — csodarabbi...

— Tudja, nem szeretném az orosz medvét felbőszíteni. A ruzsinyi vizsgálat egyébként bebizonyította, hogy a rabbi tényleg Oroszországban született és a pogrebiszcei Szulim Friedmannak édes gyermeke. Az eltűnt gyermekről szóló legenda szétfoszlott.

— Szabad legyen Excellenciás uram, még csak egyetlen szót hozzáfűznöm: Nem interueniáltam volna, ha a kiadatási kérést a legkisebb gyanuok is alá-masztaná.

— Ezt tudom és ez meg is nyugtat.

A herceg kinyitotta fiókját, ahonnan papirt vett ki, melyen a „Geheime Hof und Staatskanzlei“ címere diszelgett. Irta:

„Es steht zwar ausser Zweifel, dass der Jude Israel Friedmann kein österreicherischer Untertan, sondern stehe im russischen Untertanverhaeltnisse, aber nicht-destoweiger kein hinreichendes Motiv seiner Auslieferung an Russland vorhanden sei, nachdem eine gesetzliche Begründung des Auslieferungsbegehrens nicht vorliegt.“

— De, ha valami galibát találna csinálni Bukovinában, többé nem érzem majd magamat rabbijával szemben lekötelve. Nemde?

— Intervencióm elejétől fogva nem lett volna tisztességes, ha ilyesmit kérnék Excellenciádtól és adott szava által megfosztanám annak a lehetőségétől, hogy Friedmann rabbi becsületességéről meggyőződjön.

A herceg mosolygott. Azzal a jellegzetes mosolylyal, mellyel országok sorsát döntötte el. Bemártotta tollát és tovább írt:

„Übrigens wurde es dem galizischen Landespraesidium überlassen denselben gleich einen andern Fremden abzuschaffen, wenn überwiegende Gründe seiner ferneren Duldung entgegenstehen.“

Aláírta a nevet.

— Majd reggel átadom az írást von Munch urnak. A csodarabbinak hajszála sem fog meggörbülni.

— Szívvel köszönöm. Excellenciás uram.

Bucsuztak. A herceg kikísérte vendégét, Mannheimer dr bécsi főrabbit és az ajtóban, amidőn keztfogtak, a fülébe sugta:

— Többek között végre sikerült megmentenem Izrael trónját is...

TIZENÖTÖDIK FEJEZET

— Valószínűleg tudjátok, hogy minden rebe ereje egyéni tulajdonságaiban rejtőzik. Reb Májerl Premisláner például a zsidók kenyeréről gondoskodott, Reb Suleml Belzer ereje lelkibetegek gyógyításában nyilvánult meg. A komarnói caddiknak módja van rá, hogy meddő asszonyokat gyermekáldáshoz juttasson. A zidicsojvi rebe a meggazdagodás kulcsait tartja kezében. De ez még nem minden. Természetes, csak nagy caddik érheti el ezt a magas fokot, de ez még mindig nem jelenti az összes természeti erők fölött való uralmat. Ekkora hatalom már csak a „caddik haddor“, az egész nem-

zedék caddikjának adatott, akit profán hasonlattal főparancsnoknak nevezhetünk. Minden kornak meg van a maga ilyen egy caddikja. Ez a caddik: Reb Mendele Vizsnitzer.

Elhallgatott. Halálos csend terpeszkedett az irholci kis imaházban. Azok, akik esti imára gyűltek, rég hazamentek. Az emelvény előtti gyertyák már elégték, csak az asztalon pislákol még egy kis fagygyertya, melynek halvány fénye három arcot világított meg. Látszott, hogy nagy diskurzus folyik köztük. Megnyult, inogó árnyak rémitgettek a falon.

Slajme vitte a szót és az irholci kis imaházban frissen csengtek a szavak, annak ellenére, hogy Slajme azt a százesztendő lemezt pergette, melyet a chaszidizmus megszületése óta valamennyi elődje használt. Slajme nem mondhatott újat, mert az elviharzott százesztendő nem változtatta meg ennek a hódító mozgalomnak belső alkatát. Ez a csodálatos mozgalom nem érezte az idő folyását és az idő folyásában emberek és viszonyok változását. A csodarabbik a chaszidizmus sajátos világába menekítették tömegeiket és úgy éltek ott, mint a kagylók a tenger fenekén. Az ő szűk, elszigetelt világukon kívül nem érdekelte őket semmi. A komolyabb politikai eseményekre még mindig úgy reagáltak, hogy „a rabbi láthatatlanul megjelent a csodarabb palotájában és a szolgálhad szemeláttára fojtogatni kezdte és kényszerítette, hogy a zsidóság ellen tervezett merényletről lemondjon“. S az új idők szelének, mely néhol új divat alakjában besüvitett a zsidó-uccába, úgy álltak ellent, hogy a rabbi látkozta azt, aki divatos ruhát mer magára öltetni és intézkedett, hogy koporsójába ablakot helyezzenek el, mert halála után is ellenőrzést akart gyakorolni...

Pedig a tizenkilencedik század negyvenes éveiben az események gyors ütemben peregtek. A reakciós korszak után a forradalmak rémülete diktálta az országgyűlések határozatait és a forradalmak lezajlása után megnyitkák a kapuk a kapitalista gazdálkodás előtt. De ezek az események legfeljebb a chaszidizmus frazeológóját változtatták meg. A rebe új igényekkel, új szükségletekkel ismerkedett meg. S azok a „szent nevek“, melyeket Bál Sém és a tanítványok első garnitúrája vérvádak elhárítására és szörösszivű földesurak megpuhítására használtak fel, ugyanazok a „szent nevek“ — a fejlődő ipar korszakában — a késői utódoknál arra szolgáltak, hogy ezek segítségével a gép furója naptarétéghoz érjen, hogy a cukorgyár prosperáljon és hogy a „világi hatalmak“ új vasutvonalak építését határozzák el, hogy a talpfában kereslet legyen...

S Maramuresban, ahol pár évvel előbb a Hágerek és Teitelbaumok verekedtek a hegemoniáért, minden csendes volt. Attól kezdve, hogy Reb Szrulcse Rizsener letelepedett Szadagórában, udvara visszakarta régi fényét. Az a kis csoport pedig, mely még Reb Chájeml Koszover életében a szadagórai veje, Reb Mendele köré sereglett, nyiltan dolgozhatott Maramuresben, senki részéről nem talált ellentállásra. A Teitelbaumok napja leáldozott... Reb Májse Teitelbaum meghalt, a fia, miután elmenekült Maramuresből, egy galíciai kisvárosban húzódott meg és ott élte le csendben hátralevő napjait. Az unokája, Reb Zalmen Lájbb elfoglalta ugyan az új helyi rabbiszéket, de a reform hivei elkeserítették életét. Egy évszaka rágyújtották a házat és ő visszavonult családjával egy kis faluba. A chaszidizmus orkeszterében elnémult a Teitelbaumok hangja és látszat szerint teljesen letűnt az a család, melynek őse utat hasított a chaszidizmusnak a magyar rengetegben...

Slajme vitte a szót az irholci kis imaházban és szájából ömlöttek a tüzes szavak. Két szempár bámult rá áhitattal. A két fiatal hallgató nagyon irigyelte Slajmet, mert neki már alkalma volt látni a caddikot.

— Bizonyára tudjátok — mondotta Slajme — hogy én ismerem a nadvornait, de hogy viszonylik ő a mi rebénkhez? Mint a pislákoló gyertya a fákyla tüzes fényéhez. Reb Chájeml Koszovernek szemefénye volt, öregedő korában született: amikor az ember már túl van a földi vágyak minden salakján... Értitek, mit jelent ez...? Es apósa, a nagy Reb Szrulcse Rizsener nem a fiának tárta fel a tóra legmélyebb titkait, hanem Reb Mendelének. Ennél még többet akartok? Három fiut hagyott Reb Chájeml Koszover, köztük Reb Mendele a legfiatalabb és mégis: Reb Chájeml halála után őt ismerték el rebének úgy testvérei, mint a chaszidok.

A kis fagygyertya csonkig égett és Slajme még mindig beszélt. Arca sugárzott az örömtől és tekintete a messzeségbe révedezett: Vizsnitz felé, ahol a caddik trónol. Beszéd közben transzba esett, utánozta a rebe mozgólatait, nyögött, sóhajtozott és szívet szaggató édesbus melódiákat dudolgotott. A fiatal hallgatók arcán néhány forró könnycepp pergett végig.

(Folytatjuk.)

mutatjuk bármelyik legújabb patent

Ingyen **PETROL-**
gázfűzőt Nem füstöl,
1 lit. PETROL 8 órát ég

Teljes garancia!

Moskovits & Comp. CLUJ
(Főpóttával szemben)

NARCISSÉ BÉ
A FEMESÉGES
KÉPES KÖLÉNY
Mury
FÜDŐ AKFESTÉK
CSALÁD AKFESTÉK
KÉLÁSZAK É KIVÁLO
KÉLÁSZAK É KIVÁLO

HIR

— Mihai vajda osztály...
Bucurestiből jelent...
tályának tegnap volt az...
Az ir. nepség a col. n...
folyt le cserkészmutatv...
vajda és társai feláll...
sátort, amely előtt me...
cionális cserkészület. Es...
jelentek az ünnepségen...
gek: a király, Erzsébet ge...
rescu, Anghelescu dr, Gu...
vendékek szavalatokat é...
adtak elő nagy tetszés...
király osztotta ki. Az e...
érmet Cernavodeanu növe...
sodikat Mihai vajda és I...
harmadikat pedig Halmte

— HÖLGYEK, ha jól ak...
forduljanak bizalommal a...
Cluj, Regele Ferdinand 1

— Brasov vidékére k...
hadipar. Bucurestiből...
szent a hadigymnastér...
letet vásárolt a col. n...
lyen gyárakat fog építeni...
jaira. Az aradi Astra és a...
rak oda fognak költözni...
reléseikkel. Ugyancsak a...
gépgyár is fog létesülni. A...
hány éven belül hadiparu...
kére fog koncentrálni.

— Ujabb harminc na...
tették Coroiu banditavez...
gát. Bucurestiből je...
vényezék tegnap megér...
gáiati fogságát további...
váz: vallomása alapján...
tartóztatás történt öm...
közül.

— Doktorrávatás. W...
dot (Bistritja) folyó hó 3-á...
doktorrávatták a cluj

Küldje gyermekét és...
nyaralni a Schwartz...
penzióba

Püspök

Felnőtteknek napi pe...
gyermekek havi 2200...
5-szöri bö ellátást és...
ügyeletet kapnak.

— A „Patria“ érdekes k...
tesüléslünk szerint auguszt...
cluj „Patria“ című lap na...
60 oldalas ünnepi számot...
jes egészében Cluj városá...
dolgozó és dolgozó Cluj...
lektuális és industrialis t...
az ügyvédek, orvosok, m...
és konstruktörök, a prof...
Cluj a maga gyáraival, l...
vel, — a mi városunk kil...
val, iskoláival, történelm...
szaki és modern építési...
a maga kertjeivel és pari...
nyörő botanikus kerttel...
artisztilikus és érdekes...
sportoló Cluj, a színház...
Cluj pénzügyi téren, —
jasok, Cluj gyomra, fest...
gazadságai és birtokai...
városának legrészleteseb...
ilustrációkkal, finom pap...
mák, foglalkozások, gyáral...
és megannyi érdekesség...
számára, akik csak mo...
megismerni Cluj városát...
kívüli számához szükksé...
tésére Paukerow Leonard...
„Memento“ hirdetési válla...
megbizást.

1935. JULIUS 6.

profán hasonlattal fődén kornak még van a caddik: Reb Mendele

terpeszkedett az irkik esti imára gyűltek, otti gyertyák már elégmég egy kis faggyu-három arcot világítotturzus folyik köztük, ttek a falon.

irholci kis imaházbank ellenére, hogy Slajmegette, melyet a chaszimennyi elődje használt, mert az elviharzott százennek a hódító mozgalomnem dő folyásában emberekharabbik a chaszidizmusömegeiket és úgy élteknekén. Az ő szűk, elszidekelte őket semmi. Ate még mindig úgy reanlanul megjelent a csádszemeláttára fojtogatgy a zsidóság ellen terS az új idők szelének, besüvitett a zsidó-uccá-rabbi látkozta azt, akieni és intézkedett, hogyk el, mert halála után

ázad negyvenes éveibeneregtek. A reakciós korlete diktálta az országadalmak lezajlása utána gazdálkodás előtt. Dea chaszidizmus frazeológaj új igényekkel, új szikazok a „szent nevek”,ányok első garnitúrájaaszívű földesurak meganazok a „szent nevek”,a késői utódoknál arégével a gép furója nafgyár prosperáljon ésasutvonalak építését hakereslet legyen...

évvel előbb a Hágerekhegemóniáért, mindenReb Szrulose Rizsenerara visszakarta régi félmely még Reb Chájemlveje, Reb Mendele körMaramuresben, senkiA Teitelbaumok napjaam meghalt, a fia, mi egy galíciai kisvárosbanndben hátralevő napjaifelfoglalta ugyan az újhívei elkekerítették éleházat és ő visszavonultchaszidizmus orkeszteréhangja és látszat szerintnyek őse utat hasított agetegben...

holci kis imaházban ésak. Két szempár bámultgató nagyon irigyeltévolt látni a caddikot.mondotta Slajme de hogy viszonylik ő a gyertya a fálya tüzesvernek szemefénye volt,akor az ember már tulokján... Értitek, mit jeReb Szrulose Rizsenera legmélyebb titkaitál még többet akartókön Koszover, köztük Rebis: Reb Chájeml halála gy testvérei, mint a cha

big égett és Slajme még az örömtől és tekintetmitz felé, ahol a caddikéssett, utánozta a rebett és szívet szaggatóA fiatal hallgatók arergett végig.

ETROL-

8 órát ég

CLUJ

HIREK

— Mihai vajda osztályának évzáró ünnepe. Bucurestiből jelentik: Mihai vajda osztályának tegnap volt az évzáró ünnepe. Az ünnepség a cserkesz palota parkjában folyt le cserkeszmutatványok keretében. A vajda és társai felállították egy cserkesz-szert, amely előtt meggyújtották a tradicionális cserkesztűzet. Este 1/2 9 óra körül megjelentek az ünnepségen a meghívott vendégek: a király, Erzsébet görög királyné, Tatarascu, Anghelescu dr, Gusti és mások. A vendégek szavalatokat és nemzeti táncokat adtak elő nagy tetszés mellett. A díjakat a király osztotta ki. Az első díjat és aranyérmét Cernavodeanu növendék kapta, a másodikat Mihai vajda és Ioanitu nevű fiu, a harmadikat pedig Haltsen.

— HÖLGYEK, ha jól akarnak férjhezmenni, forduljanak bizalommal a „MIREA” irodához Cluj, Regele Ferdinand 116.

— Brasov vidékére költözik a romániai hadipar. Bucurestiből jelentik: A Tempo nevű hadiügymintázó irodát vásárolt a felső Timis környékén, amelyen gyárakat fog építeni a hadfelszerelés céljaira. Az aradi Astra és a satmari Unió gyárak oda fognak költözni a szükséges felszerelésekkel. Ugyancsak e célból új repülőgépgyár is fog létesülni. Azt hiszik, hogy néhány éven belül hadiparunk Brasov környékére fog koncentrálni.

— Újabb harminc nappal meghosszabbították Coroiu banditavezér vizsgálati fogságát. Bucurestiből jelentik: A botcsani törvénytörzők tegnap megőrsítették Coroiu vizsgálati fogságát további 30 napra. A rablóvezér vallomása alapján néhány újabb lefolytatás történt büntársai és orgazdái között.

— Doktorráavatás. Weinberger Zsigmond (Bistrița) folyó hó 3-án a jogtudományok doktorává avatták a clujai egyetemen.

Küldje gyermekét és jöjjön ön is nyaralni a Schwartz ortodox kóser penzióba

Püspökfürdő

Felnőtteknek napi penzió 120 lejtol, gyermekek havi 2200 lejért lakást, 5-szöri bő ellátást és állandó felügyeletet kapnak. Hizókura!

— A „Patria” érdekes kezdeményezése. Ertesítésünk szerint augusztus hó folyamán a clujai „Patria” című lap nagy terjedelmű, 50—60 oldalas ünnepi számot ad ki, amelyet teljes egészében Cluj városának szentel. A gondolkodó és dolgozó Cluj, a kulturális, intellektuális és industrialis téren produktív Cluj, az ügyvédek, orvosok, mérnökök, építészek és konstruktörök, a professzorok városa — Cluj a maga gyáraival, kereskedelmi cégeivel, — a mi városunk klinikáival, muzeumával, iskoláival, történelmi emlékeivel, műszaki és modern építési eredményeivel, Cluj a maga kertjeivel és parkjaival, élén a gyönyörű botanikus kerttel, — Erdély fővárosa, artisztikus és érdekes interiőrjeivel, — a sportoló Cluj, a színház, az akadémiák, — Cluj pénzügyi téren, — Cluj és a nyugdíjasok, Cluj gyomra, festői környéke, mintagazdasági és birtokai, szóval Erdey városának legrészletesebb monográfiája, illusztrációkkal, finom papíron, külön szakmák, foglalkozások, gyárak és iparok szerint és megannyi érdekesség a város lakóinak számára, akik csak most fogják valóban megismerni Cluj városát. A „Patria” a rendkívül számához szükséges anyag összegyűjtésére Paukerow Leonard szerkesztő, mint a „Memento” hírdetési vállalat vezetője, nyert megbízást.

— Megjelent a Magnolia Street. Louis Golding korszakos regénye, a Magnolia Street magyar fordításának első része ki-került a sajtó alá. A több mint kétszáz oldalas könyvet a Pharos tetszetős formában, finom papíron nyomva adta ki, hogy méltó legyen a műhöz és az újjászervezett Pharos könyvkiadóvállalathoz, amely néhány hónapi szünet után újult erővel folytatja kulturális munkáját és előfizetőinek a modern zsidó szellemiség legjavát akarja nyújtani. A kötetet a jövő héten a clujai előfizetőkhez juttatják el, azután rendre expedálják az összes vidéki előfizetőknek. A Pharos ezután kéri barátait, hogy megbízottjait az előfizetések megszerzése körül támogatni sziveskedjenek.

— Felmentett kisebbségi újságíró. Targu-Muresről jelentik: A targumuresi törvénytörzők most foglalkozott Sebestyén Lászlónak, a „Marosvidék” napilap főszerkesztőjének ügyével, akit dr. Muresan Gábor volt targumuresi és jelenleg dicsőmarmartini pénzügyigazgató rágalmazásért jelentett fel. A vádlott hivatalos pénzügyminisztériumi aktákkal bizonyította a tárgyaláson, hogy a pénzügyigazgatóról írott megállapításai mindenben megfelelnek a valóságnak. Dr. Kertész Andornak, a targumuresi ügyvédtársadalom fiatal és képzett jogászának, a targumuresi cionista helyi csoport agilis ügyvezető alelnökének, kitűnően felépített védbeszéde után a bíróság bizonyítékok hiányában felmentette az újságíróat a rágalmazás vádjá alól. Az ügyész fellebbezést jelentett be az ítélet ellen.

— HAZASSÁGI ügyekben forduljon bizalommal „MIREA” közvetítő irodájához Cluj, Regele Ferdinand 116, hol ügyét diszkrétan kezelik.

— A Marpe Lőnefes egyhavi teljesítménye. A clujai Marpe Lőnefes egyesület, amely kórházi szegény zsidó betegeket lát el rituális kosztal, most tette közzé egyhónapi munkája eredményt. Juniában kiosztottak 640 ebedet, 200 liter tejet és 8 liter bort. A tagdíjak és adományok csak részben fedezték a kiadásokat, úgyhogy az egylet közel négyezer lejt fizetett rá a betegek kosztjára.

— Lázításért elítelt ciucmegeyi pap. Targumuresi tudósítónk jelenti: A targumuresi itélőtábla ma foglalkozott Kovács Ferenc gyergyócsomafalvi kat. pap lázítási ügyével, aki a hivatalos vádirat szerint mult év őszén egy előadása alkalmával, azt mondotta, hogy a kisebbségek csak magukra számíthatnak és nem az állam támogatására. A miereureaciui törvénytörzők felmentette a vádlottat a lázítás vádjá alól, míg most a tábla megváltoztatva az ítéletet, hathavi fogházra és 100 ezer lej pénzbüntetésre ítélte a papot, aki a semmitőszékhez fellebbezte meg az ítéletet.

— Felhőszakadás Piatra-Neamtu vidékén. Bucurestiből jelentik: Piatra-Neamtu vidékén tegnap felhőszakadás pusztított. Egy villámcsapás érte a tanítóképző intézetet és felgyújtotta azt. A tűzoltók minden erőfeszítéssel dacára az egész épület földig égett. A kár 15 millió lej.

— Leket Sosana. Schwartz Sámuel Leket Sosana című talmudi folyóiratának legújabb száma a napokban jelent meg. A változatos tartalmú folyóirat egyik érdekes cikke Zimmetbaum, az oradeai beszidin vezetőjének tollából származik. A kérdést taglalja, vajjon a kenyér sütésénél használatos élesztő rituális szempontból nem esik-e kifogás alá. Az élesztőbe ugyanis, hogy ne morzsolódjon, tejet adnak, legtöbbször természetesen konzervatív szempontból nem éppen megbízható. A füzetből értesülünk, hogy Braun Henrik iclődi főrabbi nagyobb halachikus és agadikus gyűjteményes műve dolgozik. A füzet megrendelhető Satu-Maren, Str. Basarabilor 17. Arca egy évre 120 lej.

Egyetemi tanárok megállapítása szerint biztos hatású a

„Bixádi viz”

amely a gyomor, bél, epehólyag és gyomorégési fájdalmak ellen a legjobb, mert használata enyhén, biztosan és mindig kellemesen hat. Kapható mindenütt. Cluj lerakat: Vitromin, Calea Regele Ferdinand.

Egy ember, ki inkább lenne gazdag és egészséges, mint szegény és beteg

Igy kezdő levelét dr. B. M. brasovi földbirtokos s így lehetnek ma, ha az én orvos-ságomat ezelőtt 10 évvel találta volna fel.

10 éve szenvedtem gyomor- és bélgyógyászatban, az utolsó évben már mindent kihánytam. 16 kgr.-ot fogytam, 34 évem dacára mindenki 50 évesnek tartott, mert a sok szenvedés annyira megöregített. Apámtól örökölt szép vagyonom majdnem ráment kintző betegségre. Már minden reményem elvesztettem, amikor egy barátom felhívta a figyelmem az amerikai gyógyművészekből készült Gastro D. nevű gyógyszerre, melytől ő is meggyógyult s most 3 hónap után örömmel közölhetem, hogy teljesen meggyógyultam, teljesen nyugodtnak érzem magam, ingerlékenységem megszűnt s ezzel családi boldogságom újra visszatért.

Örök hála! Érzem kötelezve magam Császár gyógyszerárának, Bucuresti, Calea Victoriei 124., ki a Gastro D.-et 130 lej utánvéttel küldte.

— Egymilliárd lejes közmunkákra készül a kormány. Bucurestiből jelentik: A Dimineata szerint Tatarescu nagyszabású közmunkákat tervez. A kormány a céra 600 millió áll a rendelkezésre, amit szükség esetén egymilliárdra fog felemleni.

— Minden párt felvonul a turneseverini szenátorválasztásra. Bucurestiből jelentik: A Gárboviceanu halála folytán megüresedett turneseverini szenátormandátumra való választás visszavonhatatlanul július 18-án történik meg. A jelöltek a következők: Radulescu-Mehedinti nemzeti parasztpárti, M. Nicoara georgista, Iliaru Mihail Argetoianu-párti, Paul Anghelescu tábornok kormány-párti, Zaharia tengeremagy független, Trancu-Iasi averescanus, Stefanescu-Gioceanu Frontul Románes.

— Meghalt Nectarie bucovinai metropolita. Bucurestiből jelentik: Tegnap délután két óra körül a cernauti érseki palotában meghalt Nectarie bucovinai metropolita 60 éves korában. Gyomorrákban szenvedett és hosszas szenvedésnek vetett véget a halál. 1924 november 10-én választották meg. 1875-ben született Stulpicaniában, a bucovinai Campulung mellett.

— HAZASSÁGOT biztos eredménnyel közvetít a széleskörű összeköttetéssel rendelkező „MIREA” iroda Cluj, Regele Ferdinand 116.

A Haggibbor kirándulása a KKL javára. A Haggibbor vasárnapi gyalogkirándulását a KKL javára rendez. Aszarnaphoz egy hétre ugyancsak a KKL javára Turdára rendez autókirándulást a Haggibbor, amikor is a Wizo látja vendégül a kirándulókat.

— Elrontott gyomor és az ezzel összefüggő bélzavarok, felfúvódás, kellemetlen szájíz, émelegység, homlokfájás, láz, hányás, hasmenés vagy székszorulás eseteiben már egy pohár természetes „Ferenc József” keserűviz is igen gyorsan, biztosan és mindig kellemesen hat.

— Malta angol kormányzója légitársaságát látogatja Londonban. Londonból jelentik: Lord Strickland, Malta kormányzója angol fővárosba érkezett. A sajtó képviselői előtt hangoztatta annak szükségességét, hogy Malta szigetere sűrűszen légitársaság létesítsenek. A lapok szerint a kormányzó utazása összefüggésben áll az olasz-abesszin helyzet kielevezésével.

Alakult 1928 Alakult 1928

Schwartz Menyhért orth. zsidó

leánynevelő intézete internátusa

Oradea, Str. Ep. Clorogariu 8. Beiratás 1935—36 évre megkezdődött. Kitérő referenciák! Prospektus!

— Doktorráavatás. Faragó Klárát, Faragó Dezso satumarei nagykereskedő leányát és Salamon Ernő Dejről a clujai tudományegyetemen az orvostudományok doktorává avatták.

— Elhásasodásnál, köszvényénél és cukorbetegségnél, oxaluria és phosphaturia képződésénél, huygsavas sók lerakódásánál a természetes „Ferenc József” keserűviz javítja a gyomor és a belek működését s tartósan előmozdítja az emésztést.

Ne kockáztassa egészségét. Könnyelműsége egész életére szerencsétlenné teheti. Használjon tehát

— Az Arvagondozó nyaralattási akciója. Kedden reggel két külön vonagon indult el Tihufára 100 gyermek, hogy négy kellemes és boldog hetet töltsön el az Arvagondozó nyaralótelepén a Magura aljában. A CFR előzékenysége folytán Borgosuneniből különvonaton tették meg az utat Tihufáig. Az egész utvonatát felverte a gyermekek hangos jövedve és boldog zivaja s kitörő örömmé fokozódott ez, amikor a gyermekek a gyönyörűen fekvő telepet észrevették. A délután 5 óra körül rendez megérkezett gyermek-sereget meleg kakaó és vajaskenyér várta, amit farkasévtágyval fogyasztottak el. Az idő nemcsak az uton, de a telepen is igen kedvező s az első naptól fogva a gyermekek a réten és erdőben töltik idejüket, epet szednek, napfürdőt vesznek és az ózondus levegőn töltött idő után mohón esnek neki mindazon sok jónak, amit az Arvagondozó vezetősége a gyermekek minél jobb ellátására a telepre kiküldött. Közben serényen folyik az építkezés a telepen s a hó végére készen áll egy újabb épület, amely 10 helyiségben 80 új ágygyal áll majd a nyaralásra szoruló gyermekek rendelkezésére. Ebből az Arvagondozó még július hóban 40 ágyat akar berendezni, míg a másik 40 ágy felszerelésére oly arányban kerül a sor, ahogy a társadalom áldozatkészsége azt lehetővé fogja tenni. Az új épület tétő alá hozását és az első 40 ágy felszerelését a Joint bőkezűsége tette lehetővé, magának a nyaralattási akciónak költségeit az erdélyi zsidó társadalomnak kell előteremtene. A Tihufán, magaslati levegő nyaraló gyermekek ellenálló képessége nagy mértékben fokozódik s a legjobb preventív intézkedés a betegségek ellen. Az első csoport július 30-ig marad a telepen, hogy helyet adjon a július 31-én induló második csoportnak, amellyel már 150 gyermek fog nyaralni. Az erre a csoportra már besorozott árva- és szegény gyermekeken felett július 15-ig korlátozott számban polgári igényű gyermekek is jelentkezhetnek, akiket az Arvagondozó kedvezményesen áron felvesz a telepre. Jelentkezések csak délután az Arvagondozó irodájában Str. Paris 36.

— Német hadihajók látogatása Gdyniában. Varsóból jelentik: Két lengyel torpedórombolónak nemrég Kielben tett látogatása visszafelé több német hadihajó tesz rövidesen látogatást Gdyniában.

színház-film MŰVÉSZET

A ROYAL MOZGÓ MŰSORA:

Ma két szenzációs sláger egy 15 vagy 20 lejes helyért: I. Ciulita. Izgalmas, ki-lőnleges film, mely bemutatja a világhírű bikaviadalokat is. Fősz: Georg Raft, Adolphe Menjou. Erdélyi premier. II. Amok. Stefan Zweig műve után. Fősz: Marcelle Chantal, Inkisioff, Ioan Ionel. Előadások kezdete: Ciulita: 3, 6, 9 óra. Amok: 1/2, 1/2, 1/2 11 óra.

Az OPERA MOZGÓ MŰSORA:

Ma, szombaton: A szerelem korbácsa. Főszerepben Charles Laughton Csütörtök-től: Dr Mahuse végredelele. Izgalmas bűnügyi történet, tele szenzációs kalandokkal. Főszerepekben: Beregi Oszkár, Gustav Diessel és Camilla Spira. Jön: MAMBA!

SZINKÖR MOZGÓ MŰSORA:

(A leghűvösebb nyári mozgó)

Szombattól: Bábszínház! Lilian Harvey legnagyobb filmje, partnere Gene Raymond. Pótműsor: Sully Simphonie, Micky Maus. Legolcsóbb helyárak: 10 és 17 lej.

EDISON MOZGÓ MŰSORA:

Két filmsoda: I. Egy szép asszony regénye. A szenvedélyes szerelem filmje. Lil Dagher, H. Reimann. II. Az éjszaka lovagja. Harry Frank-kal. Helyárak: 7 és 10 lej. Előadások kezdete: 3, 6, 9 óra.

UJ KELET Legújabb hírek

Anglia fokozatosan megszállja Abessziniát és nagy összegeket költ Abessziniára felfegyverzésére?

Az orosz-csehszlovák szerződés és a litván-német feszültség ügye inspirálta Beck berlini utját? A brit kormány a Franciaországgal való együttműködés irányában toidódik el

Könnyen európai háborúvá fajulhat az olasz-abesszin konfliktus

London, július 5. (Rador.) A Berlinből érkező összes jelentések azt a látszatot akarják kelteni, hogy Beck látogatása előre meg volt beszélve és azt nem az utóbbi események provokálták. Ennek dacára a Times varsói tudósítója megállapítja, hogy az orosz-csehszlovák közeledés nem áll távol a látogatástól. A Daily Telegraph azt hiszi, hogy a német-litván feszültség, illetve Németország az az intenciója, hogy kezét rátegye Memelre, aminek érdekében balti flottát akar építeni, nyugtalanítja Lengyelországot. Beck állítólag azért ment Berlinbe, hogy biztosítékokat kapjon afelől, hogy a jövőben foganatosítandó német intézkedések nem fogják a lengyel-német kapcsolatokat megzavarni.

Egyébként Beck lengyel külügyminiszter a német sajtónak adott nyilatkozatában hangsúlyozza, hogy az 1934 január 26-án kötött német-lengyel egyezménynek igen jó hatása volt a két állam viszonyára és pozitív közreműködést jelent az európai béke érdekében. A lengyel nép hálójának ad kifejezést a német nép részéről Pilsudski marsall halála alkalmával tanúsított részvételért.

A kiadott hivatalos jelentés szerint Beck és Hitler megállapították, álláspontjaik azonososságát a német-lengyel és az általános európai kérdésekben. A két ország szoros érintkezésben marad, erőiket a béke munkájának szentelve.

A Paris Soir szerint Beck Berlinben az iránt is érdeklődött, nem kellene-e közvetítést vállalnia német-francia közvetlen tárgyalások előkészítése érdekében.

Varsó, július 5. (Rador.) A lapok kiemelik, hogy Beck berlini látogatásának célja megvalósult. A sajtó meglepedését fejezi ki, hogy a két kormány azt a kívánságát fejezte ki, hogy a kettőjük között levő szomszédai jóviszonyt, ami az 1934 január 26-án kötött egyezményen alapul, folytatni fogják.

Kevés a remény az olasz-abesszin háború elkerülésére

London, július 5. A népszövetségi unió értekezlete felszólítást intézett az angol kormányhoz az iránt, hogy akár drákói rendszabályokkal is, keljen a béke és a Népszövetség eszméjének védelmére az olasz-abessziniai viszály ügyében. Egyébként Scheveningenben az olasz-abessziniai döntőbírság zárt ülést tartott. A bíróság tagjai déleuropai városba fognak elutazni, ahol kihallgatják az ual-uali incidens olasz részről bejelentett tanuit. Ezután a döntőbírság Silvio Lessona olasz ügynököt hallgatta ki. Azt hiszik, hogy a bizottság most egy déleuropai városba utazik, ahol az ual-uali incidensnél jelenvolt bennszülötteket fogja kihallgatni, majd visszatér Scheveningenbe.

London, július 5. (Rador.) A brit kormány magatartása Abessziniában ügyében mindinkább a Franciaországgal való együttműködés irányába toidódik el. Ez a politika egyhangu helyeslést talál a közvéleményben, ami nagyfokú benyomást kelt Olaszországban. A Times római tudósítója szerint fásizta politikai körök, amelyek nemrég hangoztatták a Népszövetségből való kilépés szükségességét, most azon a véleményen vannak, hogy kémi kell a Népszövetséget, alkalmazzon szankciókat Abessziniára, amely nem tartotta be nemzetközi kötelezettségeit.

A milánói Sera szerint az angol kormány magatartása megerősítette Abessziniában hajtatalanságát s így kevés a remény arra, hogy a háború elkerülhetővé váljék. Ha a gazdasági retorziók gondolatával is tovább játszanak, még az európai háború sem tartozik a kizárt eshetőségek sorába.

A Giornale d'Italia

azzal vádolja meg Angliát, hogy foko-

Telekparcellázás

Str. Grigorescu 62 sz. kert parcellázása eladó. Információ Weisz Ernő fakereskedőnél Cluj, Str. Gen. Poetas 4. Telefon 4.

zatosan meg akarja szállani Abessziniát. Ez a megszállás már meg is kezdődött. Nagyarányu angol tervvel állunk szemben — írja a lap — amelyet az olasz fellépés megbolygatott és leleplezett. A lap azt hangoztatja, hogy az angolok hadfelszerelési célokra is nagy összegeket adtak az abessziniai császárnak.

Az angol estilapok hangoztatják annak szükségességét, hogy Franciaországgal együtt lépjen a kelet-afrikai kérdéssel szembeni állásfoglalás ügyében. Nem vitás, hogy a sulypont Párizsba helyeződött át s helyes lenne vállalnia a népszövetségi tagságból eredő kollektív kötelezettségeket a béke fenntartása érdekében, hogy a feladat ne nehezedjék egyedül az angol kormányfőre.

A Daily Telegraph szerint Franciaország azért nem működhet együtt Angliával az abessziniai probléma rendezése ügyében, mert a januári olasz-francia megállapodás alkalmával külön titkos jegyzőkönyvet vettek

fel, amelyben leszögezték, hogy Franciaország érdekeltsége mindössze a Dzsubuti-Addis-abeba vasútvonalra terjed ki.

Laval semlegességet fogadott az olaszoknak, különben nem jött volna létre a megállapodás.

Londoni jelentés szerint a jövő hét csütörtökén az alsóházban külpolitikai vita kezdődik, amelyen az olasz-abessziniai viszály várható fejleményeit is fel fogják tární.

Genfi jelentés szerint Avenol népszövetségi főtitkár a jövő hét folyamán Londonba utazik, ahol angol kormányfővel tárgyalást fog folytatni az olasz-abessziniai viszály ügyében.

„A helyzet kulcsa Párizsban van”

London, július 5. (Rador.) A Manchester Guardian így foglalja össze az angol kormány politikáját az abesszin kérdésben:

„A kormány, mint a Népszövetség tagjának, kollektív kötelezettségei vannak, de nincs személyes kötelezettsége. Az ország tehát azt várja a kormánytól, hogy teljesítse

kötelezettségeit. Ha a többi hatalom így tenne, Anglia soha sem fog abba belemenni, hogy egyedül forduljon Olaszország ellen, ha ez támadna. A helyzet kulcsa Párizsban van” — fejezi be cikkét a lap.

Tokió, július 5. (Rador.) A Rengo-ügynökség jelenti: Bizonyos, a valóságnak megfelelő hírekkel ellentétben, semmilyen kormány nem intézett demarst a japán kormányhoz az Abessziniára szolgáló fegyverszállítások beszüntetése érdekében.

Atadták az angol kormány válaszáat a francia-szovjet paktum ügyében hozzáintézt német jegyzőkre

London, július 5. (Rador.) Az angol kormány válaszáat a francia-szovjet paktum ügyében hozzáintézt német jegyzőkre ma adták át a német nagykövetségnek. Mint ismeretes, a német kormány azt a kívánságát fejezte ki, hogy Anglia álláspontját megismerje, valamint a locarnói egyezményt aláírt többi államét is a kölcsönös segélynyújtási francia-orosz szerződésre vonatkozólag és azt, hogy a szerződés összeegyeztethető-e a locarnóiakkal? A Reuter-ügynökség szerint az angol kormány válaszában kifejti, hogy a két paktum között nincs összeférhetlenség. London azt hiszi, hogy a paktum által a helyzet inkább meg lesz könnyítve Németország számára ama kezdeményezését illetőleg, hogy a kelet-európai biztonságot megszerveze

London, július 5. (Rador.) Titulescu tegnap lord Tyrell volt párizsi nagykövet vendége volt. Azután megbeszéléseket folytatott Corbain francia, Raczyński lengyel, Malsky szovjetnagykövettekkel és Jean Masaryk csehszlovák meghatalmazott miniszterrel.

nek vissza, anélkül, hogy visszanyernék háborúelötti megkülönböztetett közjogi helyzetüket.

A Populaire rámutat arra, hogy minő európai veszélyeket rejt magában az a lehetőség, ha a Habsburg-törvény módosítása csak ürügy a restauráció előkészítésére.

Prágai jelentés szerint Bécsben a Bohemiát és a Prager Tageblattot elkövetők, kétségkívül a Habsburg-kérdéssel kapcsolatos cikkeik miatt. Római jelentés szerint a Habsburg magánvagon külsőben álló ausztriai rendezését olasz hivatalos körökben Ausztria magánügyének tekintik és semmi kifogást nem kívánnak emelni a helytálló intézkedések ellen.

Nem időszerű a Habsburg-restauráció

Bécs, július 5. A Habsburg-javaslatot előterjesztették a szövetségi gazdasági tanácsban is. A gazdaságpolitikai bizottság már tárgyalás alá is vette. Politikai körökben származó információk szerint a szövetségi ülés július 9-én vitatja meg a javaslatot s aznap az elfogadás után életbe lép a törvényt.

Az osztrák kormány tagjai, köztük Berger-Waldenegg külügyminiszter és Neustaedter kijelentették az államtanács ülésén, hogy a Habsburg-restauráció kérdése nem időszerű. Az osztrák kormány nem kíván olyan intézkedést valóra váltani, amely európai bonyodalmat okozhat. A Habsburg-törvény helyébe lépő új törvény tisztán gazdasági vonatkozású, amellyel, hogy leszögezi, hogy a volt uralkodó család egyetlen tagja sem vétkes a világháború felidőzésében.

Fegyelmi elé állítanak 83 kisebbségi tisztviselőt Timisoaran

Timisoara, július 5. A városi tanács ma szavazásra tette fel azt a javaslatot, hogy a nyelvviszágán meg nem felelt 83 városi tisztviselőt fegyelmi bíróság elé állítsák. A javaslat ellen egyetlen tiltakozás hangzott el Schnitz dr alpolgármester részéről. A tanács így elhatározta a tisztviselők fegyelmi elé állítását.

CENZURAT

Szinkör Mozgó

Szombaton

Szinkör Mozgó

LILIAN HARVEY

legnagyobb filmje: a BABSZINHAZ.

Ezenkívül: Sully Simphonie és Micky Maus.

Titulescu Londonban újra kategórikusan leszögezte, hogy a kisantant megengedhetetlennek tartja a Habsburg-restaurációt

Hogyan fogadták a Habsburgok Ausztriába való hazatéréséről szóló törvényt Prágában, Belgrádban, Bucuresztben, Budapesten, Párizsban, Rómában és Londonban?

Az osztrák kormány kategórikusan leszögezte, hogy az új törvény nem jelenti a restaurációt

Prága, július 5. Csehszlovák politikai körökben megállapítják, hogy a Habsburg-törvény módosítása a magánjogi problémák határára belül történik. Figyelemmel kísérik az osztrák eseményeket, de irányadó körökben nagyobb nyugtalanság nélkül.

A cseh sajtó a Habsburgokról szóló osztrák törvényjavaslattal foglalkozva, szintén kijelenti, hogy a csehszlovák illetékes körök nem lepődnek meg a javaslat fölött, amely Ausztria belligye és nem vonatkozik sem Ottó főhercegre, sem Zita excsászárnéra. Az osztrák kormány intézkedése nem tűzi napirendre a dinasztia kérdését. A csehszlovák körök mindenestre várakozó állásponton vannak.

A Bohemia szerint 1921 áprilisában Franciaország, Csehszlovákia és Jugoszlávia között titkos szerződés jött létre a Habsburg-uralom visszaállításának megakadályozására. Ezt a szerződést az elmúlt év folyamán a francia követ ismertette az osztrák kormánnyal.

Belgrádi jelentés szerint jugoszláv politikai körökben a Habsburgok javainak visszaadása mély hatást és meglepetést keltett és egyben bizonyos nyugtalanságot. Kormánykörök élénk figyelemmel kísérik

ennek az európai problémának újabb fejleményeit. Belgrádban nyomtatékkal mutatnak rá arra, hogy

Titulescu Londonban újlag teljes határozottsággal szögezte le, a kisantant képviselőiben, hogy megengedhetetlennek tartják a Habsburg restaurációt.

Magyar hivatalos körök tartózkodva fogadják a Habsburgokról szóló osztrák törvényjavaslatot. A lapok hangsúlyozzák, hogy Magyarországon sohasem kobozták el a Habsburgok javait.

Francia politikai körök szerint a Habsburg-kérdésben foganatosított intézkedés alkalmatlan időben történt. A Petit Parisien szerint az osztrák kormánynak tartózkodnia kellett volna a jelenlegi európai helyzetben ettől. Prágában, Bucuresztben és Belgrádban az intézkedést úgy fogják értelmezni, mint amely a restaurációnak kedvez, pedig a kisantant világosan megmondta szavát ebben a kérdésben. Az Echo de Paris attól fél, hogy újabb komplikációk fognak felmerülni Középeurópában.

A Temps kijelenti, hogy francia részről nem emelnek kifogást a Habsburg-törvény ausztriai módosítása ellen, mivel a család visszatérő tagjai magánügyenként kerül-

Taxa postala
plátte in num.
No. 224713/929.

10. Telefon: 9-77
Havonta 110, négy
évre 600, egész év
földre: Havonta
félre 12, egész év
détsek díjazás
KELET" az erdei
dőség egyetlen
Cikkünk utánya
rása megjelölésével eng

A farragó Fe

A harmadik köztársaság leszámlitva a Dreyfuss-pártját és a világháború négy 14-ike mind a párizsi moros ünnepe volt.

A galáns kalandok Párison feszletlenül ölelkezett ucca kispolgári és prolet pártjai, hogy megünnepelzsárság zsarnoki uralma lást, a júliusi forradalomnak emlékeztet.

Önfeléd és boldog nap, a párizsi uccának, amely a sötétben meghúzódó, ellenesek okvetlenkedés

A közeledő július 14. mor ünnepeknél készül. utal nem mulatni, nem az uccára, hanem tüntet

levőnek érzett demokrámerőbb francia reakció e

A francia közélet kétsnek és nyugtalanságának ez. A két év óta Francia erejével fellépett krízis boldog szigetén is nagy az emberek gondolkodás

tételében. Baloldali be embereket a jobboldal tá mérsékelt baloldali polgár

szok a radikális beállított tók táborába kényszerített

Franciaország belpolitika jellegzetesebb színteremutaja, mely a radikális rában az utolsó pár hón

ment végbe. Ez a párt, m a kispolgárság demokráti

alkönyvelve nemcsak a f közvéleményben is, bár a kapitalista elveket vallott kormányzásának számos

kiegyenlítő szerepét töltő és a jobboldali pártok köz

Ezt a politikát főleg Herriot kényszerítette rá meggyőződésben, hogy F

erők egyensúlyát, a demozését csakis egy mérséke biztosíthatja.

A párt balszárnya ezt csak immel-ámmal tette volt miniszterelnök, ak

ruári események hatása a jétől fogva nem osztot Daladiernek s a párt bal

a véleménye — s ez a vé jesen kifejecesedett —, a az a téves demokratiku

veszélyeztetni leginkább, ban Hitler kezére juttatta egy indokolatlan alszer szabadságjogokat, a h szolgáltatta ki a köztárs

Daladier szerint tehát baloldali erőket s ugyan séggel, amellyel a jobbol relni a baloldali pártoka

teni a szélsőjobboldali szélsőjobboldali alakulatok ipar és finanszkapitalizmu sát. Meg kell teremteni kormányzó-egységét s a dalán álló néptöbbség a valósitani a baloldali pár ramját.

A jelek szerint a radik baloldali szárnya az, me

gy a párt ideológiai, mi vezetésében. A mérsékelt tttkár: Edouard Pfeiffer lépni a radikális szocialis — ha egyelőre meg is t

séget — kisebbségben m maga mérsékelt elveivel.

A radikális szocialista kezletén kimondotta, hog

tálcák és kommunisták a július 14-iki tüntetés

tüntetésnek, hanem egye készüli a szélső jobbolda

ellen.

A háború utáni Fran

ben először történik meg

a munkáspárti baloldali

fogással lép ki a politikai